



UNIVERSITAT DE  
BARCELONA

Facultat d'Educació



# XXII Setmana Internacional de Cinema Fomatiu:

## *L'Educació Lliure i el Cinema Formatiu*

**Novembre 2016.**

**Núria Rajadell i Núria Lorenzo (coordinadores)**

**Grup de Recerca Consolidat GIAD 1389–2014**

Núria Rajadell, Núria Lorenzo, Àstrid Castells, Gerard Ballesteros, Graça Costa, Glòria Soler, Ignacio L. Jarne, Pilar Janer, Núria Álvarez, Marià Baqués, Marta Ollé, Anna Falcon, Rosa Maria Alegre, Conxi Reig, Sandra Martínez, Lluís Solà, Montse González, Joan Mallart, Teresa Godall, Aurora Bosna, Ramona Valls, Saturnino de la Torre, Maite Bracamonte, Àngels Renom, Urgell Poch, Immaculada Bordas, Èlia López, Máximo Guzmán, Joan Campillo, Sandra Gallardo, Sònia Vidal, Rodrigo Cid, Claudia Carrasco i Jessica Cabezas.



## ÍNDEX GENERAL

<b>QUATRE PARAULES INTRODUCTÒRIES</b>	<b>3</b>
<b>PROGRAMA DE LA SETMANA</b>	<b>4</b>
<b>CONFERÈNCIA INAUGURAL</b> L'educació lliure i el Cinema Formatiu a càrrec de la Dra. Aurora Bosna	<b>6</b>
<b>LA EDUCACIÓ PROHIBIDA</b> Lluís Solà, Joan Campillo, Èlia López-Cassà i Claudia Carrasco	<b>7</b>
<b>LA LENGUA DE LAS MARIPOSAS</b> Gerard Ballesteros, Jessica Cabezas, Maite Bracamonte i Graça Costa	<b>11</b>
<b>MARIA MONTESSORI, una vida dedicada a los niños</b> Astrid Castells, Gloria Soler, Núria Lorenzo i Ramona Valls	<b>15</b>
<b>EL ROURE, UNA ESCOLA VIVA</b> Núria Álvarez, Sandra Martínez, Ignacio L. Jarne i Pilar Janer	<b>21</b>
<b>ENTRE MAESTROS</b> Marta Ollé, Joan Mallart, Marian Baqués i Saturnino de la Torre	<b>27</b>
<b>MENTES PELIGROSAS</b> Anna Falcón, Urgell Poch, Àngels Renom i Immaculada Bordas	<b>32</b>
<b>EL CAPITÁN FANTÁSTICO</b> Núria Rajadell, Gerard Ballesteros, Rodrigo Cid i Sònia Vidal	<b>36</b>
<b>ACCEPTED</b> Urgell Poch, Àngels Renom, Rosa Alegre i Conxi Reig	<b>42</b>
<b>DOLÇ, VERD, JAZZ</b> Teresa Godall, Sandra Gallardo i Montse González; amb la col·laboració de Lúcia Esteban	<b>48</b>

## QUATRE PARAULES INTRODUCTÒRIES

Fa 22 anys vàrem iniciar, arrel de la celebració del centenari del naixement del cinema, una activitat que encara avui mantenim: la SETMANA DE CINEMA FORMATIU. Una activitat per a aprofundir en una estratègia didàctica a partir del model ORA, dissenyat per un col·lectiu de professorat pertanyent al grup GIAD, concretament Saturnino de la Torre, Maria de Borja, Núria Rajadell i Maria Dolors Millan.

Després d'haver superat ja dues dècades seguim oferint aquest punt de trobada entre professorat i estudiants de diferents ensenyaments, amb la finalitat de debatre i reflexionar al voltant d'una temàtica concreta, i, depenent de la temàtica seleccionada, i eixamplant la col·laboració amb altres institucions i professionals que treballen de manera específica amb la temàtica seleccionada.

El Seminari de Cinema Formatiu, depenent del GIAD (Grup d'Investigació i Assessorament Didàctic) de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona, promou aquesta activitat però és un seminari de treball i de recerca obert a totes aquelles persones que estiguin interessades en el cinema, i puntualment a aquelles persones que estan interessades per la temàtica específica que es tracta al llarg de la Setmana. Alguns estudiants s'han implicat i han passat a formar part del Seminari que l'organitza. Aquest és l'èxit i la raó d'aquesta activitat, la implicació i la participació, el diàleg i l'expressió de totes les persones que participen.

Aquest any, arrel de l'interessant debat que existeix en la nostra societat sobre la importància, necessitat i eficiència de l'actual Sistema Educatiu, i amb la incorporació d'entitats que es troben més enllà de l'Administració i que han creat col·lectius per a aprofundir i visibilitzar la innovació educativa a les aules, hem considerat que podria ser interessant conèixer experiències més aviat trencadores del sistema escolar en què ens trobem immersos.

Considerem interessant conèixer i reflexionar al voltant de propostes innovadores en el marc de l'educació i la formació en un escenari complex, obert i global, com és en el que ens trobem immersos en aquests moments.

Aquesta setmana comptem amb la col·laboració d'un equip de professionals de diferents universitats i de diferents escoles catalanes que ens aportaran el seu coneixement des d'un escenari privilegiat del nostre petit país com és Catalunya. Comptem, a més, amb una sèrie de pel·lícules que es visionaran i debatran en algunes de les classes, i amb una conferenciant que ha estat investigant en el marc de l'educació lliure a Itàlia i a Catalunya, la Dra. Aurora Bosna.

Desitgem un bon gaudi per a tothom d'aquesta Setmana de Cinema Formatiu !!!.

Seminari de Cinema Formatiu\_GIAD  
Novembre 2016



UNIVERSITAT DE  
BARCELONA

Facultat d'Educació

**Giad**  
grup  
d'investigació i  
assessorament  
didàctic



## PROGRAMA DE LA SETMANA

### Dilluns 21

10.30-10.45 <i>Inauguració i presentació</i>	<b>Dra. Roser Boix</b> , <i>Degana de la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona</i> <b>Dr. Paulino Carnicero</b> , <i>Director del Departament de Didàctica i Organització Educativa</i> <b>Dra. Núria Lorenzo</b> , <i>Coordinadora del Grup de Recerca Consolidat en Investigació i Assessorament Didàctic (GIAD SGR 1389)</i>
10.45-12.30 <i>Conferència Inaugural</i>	<b>La importància de l'educació lliure al segle XXI</b> <b>Dra. Aurora Bosna</b> Coordina: Núria Rajadell.
17.30-19.30 <i>Projecció i debat</i>	<b>La educació prohibida</b> Responsables: <i>Lluís Solà, Joan Campillo, Èlia López, Clàudia Carrasco.</i>

### Dimarts 22

15.30-19.30 <i>Projecció i debat</i>	<b>La lengua de las mariposas</b> Responsables: <i>Gerard Ballesteros, Maite Bracamonte, Graça Costa, Jessica Cabezas.</i>
---	---

### Dimecres 23

10.30-12.30 <i>Projecció i debat</i>	<b>María Montessori: una vida dedicada a los niños</b> Responsables: <i>Astrid Castellés, Glòria Soler, Núria Lorenzo.</i>
15.30-17.30 <i>Projecció i debat</i>	<b>El Roure, l'escola viva</b> Responsables: <i>Ignaci L. Jarne, Núria Álvarez, Pilar Janer, Marià Baqués.</i>
17.30-19.30 <i>Projecció i debat</i>	<b>Entre Maestros</b> Responsables: <i>Marta Ollé, Joan Mallart, Saturnino de la Torre, Ramona Valls.</i>

### Dijous 24

17.30-19.30 <i>Projecció i debat</i>	<b>Los chicos del coro</b> Responsables: <i>Urgell Poch, Anna Falcon, Rosa M. Alegre, Conxi Reig.</i>
---	--

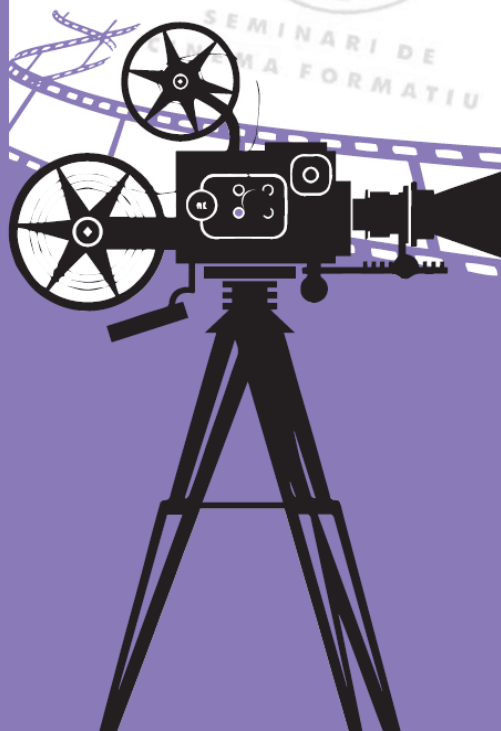
### Divendres 25

8.30-10.30 <i>Projecció i debat</i>	<b>Captain Fantastic</b> Responsables: <i>Núria Rajadell, Gerard Ballesteros, Rodrigo Cid, Sònia Vidal.</i>
10.30-12.30 <i>Projecció i debat</i>	<b>Mentes peligrosas</b> Responsables: <i>Àngels Renom, Urgell Poch, Imma Bordas.</i>
17.30-21.30 <i>Projecció i debat</i>	<b>Verd, dolç i jazz</b> Responsables: <i>Teresa Godall, Montse González, Sandra Gallardo.</i>

Grup d'Investigació i Assessorament Didàctic (GIAD SGR 1389)  
Seminari de Cinema Formatiu

**Dra. Núria Lorenzo**  
Coordinadora de GIAD  
Tel. 93 403 50 56  
e-mail: [nuria.lorenzo@ub.edu](mailto:nuria.lorenzo@ub.edu)

**Dra. Núria Rajadell**  
Coordinadora del Seminari de Cinema Formatiu  
Tel. 93 403 50 44  
e-mail: [nrajadell@ub.edu](mailto:nrajadell@ub.edu)



SEMINARI INTERNACIONAL  
DE CINEMA FORMATIU

**L'EDUCACIÓ LLIURE I  
EL CINEMA FORMATIU**

Del 21 al 25 de novembre de 2016

Sala d'Actes. Palau de Les Hores

Campus Mundet de l'Universitat de Barcelona  
Passeig de la Vall d'Hebron, 171  
08035 Barcelona

Realització i organització:



UNIVERSITAT DE  
BARCELONA

Facultat d'Educació

XXII Setmana de Cinema Formatiu



## L'EDUCACIÓ LLIURE I EL CINEMA FORMATIU

Els temps estan canviant, les dinàmiques universitàries també, però hi ha certes experiències metodològiques que perduren. Fa 21 anys i per a celebrar el centenari del naixement del cinema, un col·lectiu d'universitaris ens vem constituir com a Seminari de Cinema Formatiu amb l'objectiu de reflexionar i comentar pel·lícules i documentals que podrien ser d'interès per a aprofitar per a la docència, des de diferents ensenyaments. Aquest grup de treball col·laboratiu va eixamplarse amb personal del PAS i amb alumnat que volgués implicar-s'hi, de forma continuada o bé puntual.

Fruit d'aquest Seminari es va iniciar una activitat que encara avui mantenim: la Setmana de Cinema Formatiu, una fita que té lloc anualment, al mes de Novembre, i en la que al llarg d'una setmana es visiona, reflexiona i debat, al voltant d'una temàtica específica proposada amb anterioritat per part dels mateixos participants del Seminari.

La implicació, la participació, el diàleg, l'expressió i sobretot la motivació per part de totes les persones que participen aglutina la raó de ser i l'èxit d'aquest període del curs.

Aquest any celebrem la XXII Setmana de Cinema Formatiu, i la dediquem a l'Educació Lliure, sorgida del debat intern del Seminari així com del ressò

social que brolla sobre la diversitat d'experiències innovadores que faciliten l'aprenentatge als nostres infants i joves.

Enguany presentem un estol de pel·lícules seleccionades, en funció del temps disponible, tot i que en la publicació que posteriorment es realitzarà, s'ampliarà el nombre i s'aprofundirà en la seva anàlisi pedagògica i social. També comptem amb la presència de la Dra. Aurora Bosna, que ens donarà a conèixer més informacions i matisos sobre aquest tema, arrel de la seva tesi doctoral focalitzada en la rellevància de l'escola lliure.

Esperem i desitgem, un any més, que aquests dies ens aportin coneixement, reflexió i gaudi per a tots plegats !!!

### PROFESSORAT I ESTUDIANTS PARTICIPANTS

Alegre Beneria, Rosa Maria	González Parera, Montserrat
Alvarez Bertrán, Núria	Guzmán Martínez, Máximo
Ballesteros Morillo, Gerard	Janer Arasa, Pilar
Baqués Trenchs, Marià	López Cassa, Elia
Bordas Alsina, Immaculada	Lorenzo Ramírez, Núria
Bosna, Aurora	Martínez Pérez, Sandra
Bracamonte Sánchez, Maite	Ollé Terés, Marta
Cabezas Alarcón, Jessica	Poch Planas, Maria Urgell
Carrasco Manriquez, Claudia	Rajadell Puiggròs, Núria
Castells Tello, Àstrid	Reig Sansó, Conxi
Cid Cifuentes, Rodrigo	Renom Sotorra, Àngels
Costa Dos Santos, Graça	Solà Descamps, Lluís
De la Torre, Saturnino	Soler Burgues, Glòria
Falcón, Anna Magdalena	Valls Montserrat, Ramona
Gallardo Ramírez, Sandra	Viadana Piovesan, Matteo
Godall Castell, Teresa	Vidal Valero, Sònia

## QUÈ PRETENEM

**1r**  
Mostrar una via superadora de la confrontació teoria-pràctica mitjançant la integració de la reflexió i l'aplicació. La visualització i debat de pel·lícules, les visites a exposicions, i les conferències i la taula rodona proporcionen un model teoricopràctic diferent del de les jornades i congressos universitaris, en què predomina la teoria per damunt del vessant aplicat.

**2n**  
Aprofundir en els components instructius del cinema, aprenent a contemplar el cinema en clau formativa. El procediment didàctic observar-relacionar-aplicar (model ORA) facilita la lectura formativa de moltes de les pel·lícules comercials. Aquesta lectura es pot fer des de la pedagogia, la psicologia, la sociologia, la filosofia, o bé l'ètica, la història, la llengua i la literatura, l'art, el dret, etc., per no citar altres àmbits de coneixement.

**3r**  
Prendre consciència que el cinema, i més concretament el cinema televisiu, està contribuint a fomentar, transmetre, afermar o canviar valors i contravalors socials. Atès el volum de pel·lícules que s'emeten anualment, podem considerar que aquest és un mitjà amb una enorme influència social, a causa de la gran quantitat de missatges que es transmeten.

## CONFERÈNCIA INAUGURAL



# LA IMPORTÀNCIA DE L'EDUCACIÓ LLIURE AL SEGLE XXI

XXII Setmana Internacional de Cinema Fomatiu  
*L'educació lliure i el Cinema Fomatiu*

Conferencia inaugural

**Dra. Aurora Bosna**

*Coordina: Dra. Núria Rajadell*

**Dilluns 21 de novembre de 2016, a les 10.45 h**  
**Sala d'Actes. Palau de les Heures.**

Campus Mundet de la Universitat de Barcelona  
Passeig de la Vall d'Hebron, 171  
08035 Barcelona

Organitza:  
Grup d'Investigació i Assessorament Didàctic (GIAD)  
Dra. Núria Rajadell i Dra. Núria Lorenzo



**Coordinen: Lluís Solà, Joan Campillo, Èlia López i Claudia Carrasco.**

### FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **LA EDUCACIÓN PROHIBIDA**
- Direcció: Germán Doin
- Producció: Daiana Gómez, Eimi Ailen Campos, Fernanda Blanc, Florencia Moreno
- Any de producció: 2012
- Durada: 145 min.
- País: Argentina
- Gènere: Documental
- Guió: Germán Doin, Verónica Guzzo, Julieta Canicoba, Juan Vautista
- Fotografia: Sandra Grossi
- Música: Juan Mac Lean, Javier Ruiz
- Intèrprets: Santiago Magariños, Amira Adre, Nicolás Valenzuela, Gastón Pauls
- Editora: o distribuïdora: Eulam Producciones



### **A) OBSERVAR I COMPRENDRE**

#### **- QUÉ (tema i argument)**

Aquest documental es divideix en 10 episodis temàtics sobre diferents aspectes de l'educació i la seva pràctica educativa tant en el context escolar com fora d'ell. Es situa en països d'Amèrica Llatina i Espanya.

Es crítica l'educació i l'escola tradicional vista per diferents professionals, nens i nenes i famílies dels quals donen la seva opinió des de la vessant més personal i professional. Es qüestiona tant l'ensenyament, com l'aprenentatge, els objectius educatius, els recursos i materials, la metodologia i l'avaluació que es porta a terme. També exposa el desenvolupament evolutiu del nen i nena i la capacitat d'aprenentatge que tenen.

Aquesta pel·lícula aboca la realitat educativa d'abans i d'ara i el nou camí i perspectiva que hauríem de prendre per no repetir models educatius que han fracassat. Per tant, promou i alimenta una discussió i un debat cap a noves pràctiques educatives que tinguin en compte el desenvolupament i creixement personal i social.

**- PER QUÉ (missatge que suggereix, exaltació o crítica de valors personals o socials)**

El missatge que suggereix és una reflexió sobre el rol del docent, els continguts d'aprenentatge, la metodologia, l'avaluació, el paper de l'alumnat i el significat d'una educació més propera a la nostra societat. Així mateix el sistema educatiu i les reformes educatives, el concepte d'educació i l'escola en el segle XXI. Fa un recorregut sobre l'educació al llarg de la nostra història i els diferents paradigmes educatius.

**- ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)**

El documental, tot i que es situa en el context d' Amèrica Llatina i Espanya, es planteja l'educació al llarg de tota la nostra història i els sistemes educatius d'altres països així com paradigmes i models educatius de diferents pedagogs i filòsofs. El context es doncs l'escola i l'educació en la nostra societat.

**- QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)**

Els personatges varien en funció a la seva aportació. Parlen en aquest documental tant les famílies, alumnes, mestres i professionals de l'educació. Aquests protagonistes ens exposen com es viu l'educació en el nostre segle, quin paper té en la nostra societat, el rol del mestre, l'educació pública, l'aprenentatge, el sistema educatiu com a exclusió o inclusió del sistema social, etc.

També es fa referència al sistema educatiu i les reformes educatives, per tant la política educativa també hi és present.

**- COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)**

L'escola està tancada al món exterior. Es parla d'una escola prohibida en la que tot el que s'ofereix no respon a la nostra necessitat social. S'exposa que l'escola actual no és sinònim d'educació. Repliquem constantment els models tradicionals sense incloure les noves perspectives adreçades al protagonisme de l'alumnat, a la seva escolta, a no ser tant rígids i poc flexibles en un sistema en el que l'alumnat és la peça clau. El rol del mestre ha d'ajudar a desenvolupar integralment a la persona i nos er un pur transmissor de coneixements.

Cal observar a l'alumnat i empatitzar més en ells, per atendre a les seves necessitats i no pas al revés. L'ésser humà es creatiu i curiós i la seva capacitat per aprendre ve acompanyada per aquests aspectes tan essencials per a la vida, aspectes que es van perdent a mida que l'alumnat va creixent. "El nen donarà el que rep" i per tant cal veure que els hi estem donant ja que tendiran a reproduir-ho." L'error és aprenentatge".

**- LLENGUATGE CINEMATOGRÀFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)**

El llenguatge d'aquest documental esdevé en diferents contextos actuals i del passat, en diferents situacions i pràctiques escolars. Segons els diferents protagonistes es situa en un espai temporal i físic. Es combinen situacions d'espais tancats amb espai exteriors. Es impressionant veure la varietat de combinació d'espais i ambients en el es presenten les diferents perspectives. El documental exposa situacions teòriques amb exemples de situacions pràctiques en les aules i en l'escola. Joga amb el contrast



del color i el blanc i negre, amb dibuixos i imatges representatives del nostre organisme.

## B) RELACIONAR

- **Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.**
- **Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació.**
- **Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.**

- Vivències dels protagonistes.
- El rol del docent.
- El rol de l'alumnat.
- Metodologies tradicionals o més vivencials.
- Coneixements funcionals i significatius per a la nostra societat.
- El treball de valors en el desenvolupament de la persona.
- Aprenentatges memorístics o funcionals.
- Les decisions que pot prendre l'alumnat.
- Els sistema educatiu i les reformes educatives.
- L'avaluació de l'alumnat i dels aprenentatges.
- La creativitat i la curiositat en l'aprenentatge.
- Aprendre des de la llibertat no des de la prohibició.
- El paper de la neurociència.
- El cervell emocional i les emocions en la vida de les persones i en els aprenentatges.

## C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

- **Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)**
  - A tot el professorat i professionals de l'àmbit educatiu. Aquesta transferència beneficiarà a l'alumnat.
- **Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula)**
  - Reflexionar sobre la importància de l'educació i l'escola.
  - Aportar la rellevància d'una formació inicial al futur professorat i una formació permanent al docent.
  - Debatre sobre la necessitat de canvi en el nostre sistema educatiu.
- **Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada)**
  - La relació entre la cognició, emoció i moviment.
  - Estratègies i recursos didàctics.
  - El sistema educatiu en el segle XXI

- El rol del docent.
- Escola activa.
- Els sistema d'avaluació en els aprenentatges escolars. L'error és aprenentatge.

**- Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)**

- Debat a classe sobre l'educació i l'escola.
- Elaborar pràctiques educatives que contemplin l'educació emocional i l'educació en valors.
- Debatre en petit grups el rol dels docents, famílies , alumnat i altres agents educatius en el sistema educatiu.
- Escriure un diari reflexiu personal al llarg d'un període concret, i reflexionar sobre el creixement personal.

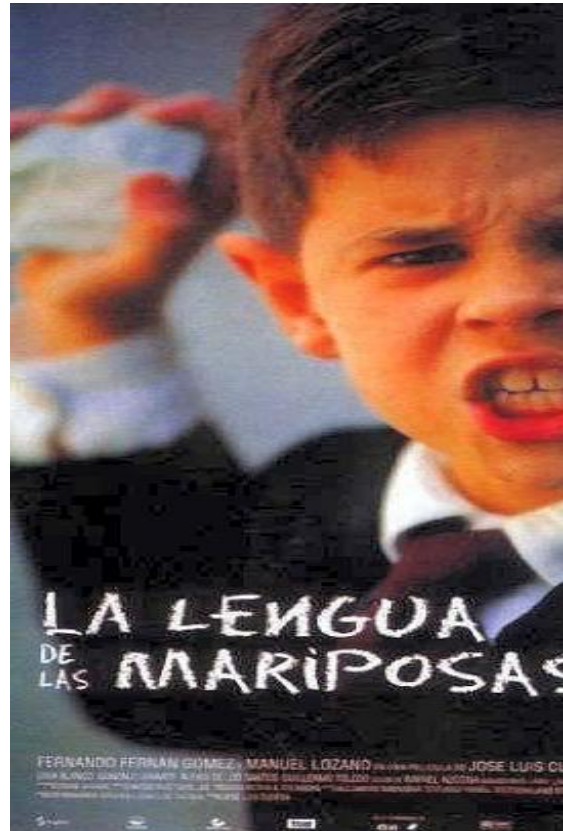
**- Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)**

- Iglesias Cortizas, M. J., Couce Iglesias, A., Bisquerra, R., i Hué García, C. (2004). *El reto de la educación emocional en nuestra sociedad*. A Coruña: Servizo de Publicacións, Universidade da Coruña.
- Lazarus, R. i Lazarus, B. (2000). *Pasión y razón : la comprensión de nuestras emociones*. Barcelona Paidós.
- Roche, R. (1998). *Educación prosocial de las emociones, valores y actitudes positivas*. Barcelona: Blume.
- Salmurri, F. (2004). *Libertad emocional. Estrategias para educar las emociones*. Barcelona: Paidós.
- Cava, M. J., i Musitu, G. (2000). *La potenciación de la autoestima en la escuela*. Barcelona: Paidós.
- Gardner, H. (1995). *Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica*. Barcelona: Paidós.
- Delors, J. (Coord.). (1996). *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins. Informe per a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació per al Segle XXI*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya.

**Coordinen: Gerard Ballesteros, Jessica Cabezas, Maite Bracamonte i Graça Costa.**

### FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **LA LENGUA DE LAS MARIPOSAS**
- Direcció: Jorge Medallo
- Producció: Pepe Picazo per a Escorpión
- Any de producció: 1999
- Durada: 97 min.
- País: Espanya
- Guió: Rafael Azcona a partir del relat "La lengua de las mariposas" de Manuel Rivas, dins del llibre **¿Qué me quieres, amor?**, Madrid, 1996. Alfaguara.
- Fotografia: Javier Salmones
- Muntatge: Nacho Ruiz Capillas
- Música: Alejandro Amenábar
- Intèrprets: Fernando Fernán Gómez, Manuel Lozano, Uxía Blanco, Gonzalo Martín Uriarte, Jesús Castejón, Guillermo Toledo, Tamar Novas, Celso Bugallo.
- Gènere: Drama
- Edtora i distribuïdora:



### **A) OBSERVAR I COMPRENDRE**

#### **- QUÉ (tema y argumento)**

Situada en 1936, Don Gregorio transmetrà de manera didàctica a Moncho, con dedicació i paciència, su sabiduría: conocimientos, literatura, naturaleza, e incluso el complejo mundo de las mujeres. Pero el trasfondo de la amenaza política subsistirá siempre, especialmente cuando Don Gregorio es atacado por ser considerado un enemigo del régimen fascista. Así se irá abriendo entre estos dos amigos una brecha, traída por la fuerza del contexto que los rodea. La originalidad de La lengua de las mariposas recae en el momento del conflicto tratado, la época de la "pre-guerra" o preparación de la misma. El tema de la lengua de las mariposas no lo han tratado muchas películas y mucho menos con un final tan impactante.



**- POR QUÉ (mensaje que sugiere, exaltación o crítica de valores personales o sociales)**

- **Aprendizajes significativos:** La película nos da a conocer cómo el aprendizaje significativo puede generar estímulos tanto en el conocimiento y en el valor del ser humano. El señor Gregorio es un maestro con dedicación, motivación, amabilidad y paciencia, logra la entrega de aprendizajes con significado, enriqueciendo sus conocimientos y potenciando sus habilidades. Fomenta en los niños y niñas una enseñanza activa y participativa.

- **Comunicación familiar:** La familia es de gran importancia; es parte del funcionamiento de la educación del niño, donde lo apoyaban y veían progresos en su aprendizaje.

- **Influencia colectiva:** Se puede observar la influencia de la familia en el niño, ya sea para bien o mal. Al final de la película se aprecia como la familia influye en la manera de pensar de Moncho, incitándolo a gritarle improperios al profesor que le entrego nuevos conocimientos y lo saco adelante a pesar de sus miedos.

- **Rol del educador:** Se aprecia la importancia que tiene el maestro en los niños/as, en cómo cambia su visión negativa hacia aspectos educativos, a través de la entrega de conocimientos, aprendizajes y valores en sus clases.

**- DÓNDE (contexto, ambiente, situaciones y sociedad que describe)**

Se narra la cotidianidad en la Galicia rural de los años de la Guerra Civil española; relatados en el cuento "La lengua de las mariposas" reflejan una realidad vivida en Galicia durante las semanas posteriores a la sublevación militar del 18 de julio de 1936, en la cual los militares nacionalistas consiguieron hacerse con el gobierno civil y militar de las capitales de provincia gallegas. A partir de ese momento y durante muchas semanas, grupos de falangistas y guardias civiles recorrieron todo el territorio gallego apresando miles de personas que cumpliesen una o varias de las siguientes características: ser militantes de partidos de izquierdas o sindicatos, ser defensores de la lengua gallega o políticos galleguistas, ser maestros/as y haber ejercido la profesión con un enfoque didáctico moderno y/o laico, de acuerdo con las ideas de la Institución Libre de Enseñanza y el Museo Pedagógico Nacional. La mayor parte de los cuerpos de esas personas asesinadas, enterrados en cunetas y fosas comunes, está todavía sin exhumar.

**- QUIÉNES (personajes: roles, valores y situaciones que les toca)**

Existen dos personajes principales en la película; uno es Don Gregorio el viejo maestro que defiende la libertad de la República por encima de todo y otro es el niño Moncho, de unos 6 años, miedoso, y con muchas ganas de aprender de un maestro al que admira. Los personajes secundarios son los padres de Moncho, los niños de la clase de Moncho y las tropas militares que aparecen al final de la historia junto con los habitantes del pueblo. La tensión que reinaba en una España a punto de embarcarse en una guerra fratricida y sobre todo en los sentimientos que experimenta el niño a medida que va aprendiendo de la vida. Una de esas escenas es aquella en la que los republicanos del pueblo están reunidos almorzando y cantando. En ese momento pasan patrullando dos guardias civiles a caballo y les miran con desprecio. Esta secuencia nos muestra la enorme tensión que había antes de que estallara la guerra.



Además, hay otras escenas en las que se puede apreciar el ambiente de la España lúcida que había antes de la Guerra. Se aprecian muy bien los trajes de época, las expresiones, y en definitiva los pensamientos de las personas que vivirían una dictadura que duraría casi cuarenta años.

**- *CÓMO (estrategias y símbolos que se utilizan)***

La naturaleza es un elemento esencial. A medida que avanza, Don Gregorio va descubriendo a sus alumnos/as los secretos de la naturaleza. Moncho y sus compañeros se sienten fascinados ante tales misterios. El profesor les da la oportunidad de conocer en directo las maravillas de la naturaleza que les rodean así como de aumentar su conocimiento del entorno. De este modo los estudiantes se convierten en investigadores de su entorno.

**- *LENGUAJE CINEMATOGRAFICO (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)***

Destaca la ambientación de la época: vestimenta, oficios, vida cotidiana, entre otras. El paisaje resulta un elemento esencial que da sentido a todo lo que se enseña.

El director de fotografía ha realizado un excelente trabajo: colores y escenarios muy bien logrados. La música aporta un toque sencillo, pero especial desde el primer momento, pues atrae la sensibilidad y la atención del espectador.

**B) RELACIONAR**

**- *Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.***

**- *Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació.***

**- *Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.***

- Conocimiento de la naturaleza
- El derecho a la educación
- Vocación educativa
- El valor de la educación
- ¿Qué es la educación ?
- Reflexión sobre el rol del profesor
- Concepto de libertad de expresión
- Importancia de la etapa infantil
- ...

**C) APLICAR A NIVEL DIDÁCTICO**

**- *Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)***

- Adolescentes y jóvenes en general: ESO, Bachillerato, Ciclos Formativos y Grados relacionados básicamente con Ciencias Sociales y con Humanidades.
- Familias

- Futuros profesores

**- Objectius**

- Reflexionar sobre la importancia de la educación en nuestras vidas.
- Valorar la educación obligatoria como una conquista histórica y no como una carga.
- Empatizar con la figura del maestro que entrega su vida a los demás.
- -Fomentar el respeto por el medio ambiente y la biodiversidad.
- Reconocer las cualidades ambientales del medio donde vivimos.
- Analizar la historia de forma analítica.
- Conocer la importancia del contexto histórico en el devenir de cada persona.

**- Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada)**

- La relación entre naturaleza y nuestro ser interior.
- El riesgo de expresar nuestros pensamientos y percepciones sobre la realidad.
- La importancia de las formas de enseñar en educación.
- El rol de la vocación y la entrega en nuestro trabajo.
- La influencia y la presión social
- El poder y el control de la política en nuestras vidas.
- La construcción de la pròpia identitat

**- Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)**

- Debate en torno a preguntas como: ¿Qué es la educación?, ¿quién o quiénes nos educan?, ¿Cuál es el método de enseñanza de Don Gregorio?, ¿los valores que promueve Don Gregorio son los mismos que los de la escuela actual?, ¿Cuáles eran los valores que se fomentaban durante la II República?, ¿y durante el franquismo?, ¿por qué son tan distintos unos valores de otros?, ¿fueron inútiles las enseñanzas y el testimonio de integridad de Don Gregorio?, ¿por qué Don Gregorio es encarcelado en la película?
- Elaborar un diccionario con los principales conceptos que abarca la película
- Escribir un diario (reflexión personal) sobre los efectos de la película a nivel emocional.

**- Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)**

- Libros:  
Erich Fromm: El amor a la vida  
Aristóteles: Ética a Nicómaco  
Robert Frost: Poemas
- Películas:  
La sociedad de los poetas muertos (1989)  
El indomable Will Hunting (1997)  
Mentes peligrosas (1995).

**Coordinen: Astrid Castells, Gloria Soler, Núria Lorenzo i Ramona Valls.**

### FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **MARIA MONTESSORI, una vida dedicada a los niños** (Títol original: Maria Montessori, una vita per i bambini).
- Direcció: Gianluca Maria Tavarelli
- Producció: Taodue Film. Miniserie para TV
- Any de producció: 2007
- Durada: 200 min.
- País: Itàlia
- Gènere: Drama. Ensenyament. Biografia.
- Guió: Gianluca Maria Tavarelli
- Fotografia: Roberto Forza
- Música: Marco Betta
- Intèrprets: Paola Cortellesi, Massimo Poggio, Gianmarco Tognazzi, Alberto Maria Merli, Imma Piro, Lisa Gastoni, Giulia Lazzarini, Alberto Cracco, Alessandro Lucente, Gianni Bisacca, Anna Cianca, Silvana De Santis, Susy Laude, Alba Rohrwacher, Fulvio Pepe, Giusto Lo Piparo, Claudio Bertoni.



### **A) OBSERVAR I COMPRENDRE**

#### **- QUÈ (tema i argument)**

Aquesta pel·lícula és un bio-pic que va ser realitzat com una mini sèrie a Itàlia per explicar la vida d'aquesta gran pedagoga, metge i psiquiatra que va dedicar la seva vida als infants. En l'àmbit educatiu ens interessa per poder veure les aportacions de Maria Montessori o el que es coneix com a pedagogia científica o experimental que consisteix en fer «un experiment pedagògic amb un conjunt de material i esperar la reacció espontània de l'infant.

**- PER QUÈ (missatge que suggereix, exaltació o crítica de valors personals o socials)**

Maria Montessori va iniciar la seva tasca pedagògica amb infants en risc d'exclusió social. Creia en la capacitat de tots els nens per aprendre i els donava llibertat des dels primers anys de vida per fer front als petits problemes diaris, adquirint així més autonomia. En la pel·lícula es pot observar els tres principis de la Pedagogia Científica o Experimental: (1) preparar al infant per la vida, per enfrontar-se a l'ambient i ser autònom; (2) facilitar un ambient agradable als infants dins de l'aula i a l'escola; i (3) no interferir en els esforços dels infants ni en el seu propi aprenentatge, només proporcionar uns materials sensorials que el permetin exercitar els seus sentits (tacte, olor, sabor, etc.) i vagin aprenent a desenvolupar la seva voluntat.

**- ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)**

María Montessori (31 d'agost de 1870 - 6 de maig de 1952). En aquesta pel·lícula se'ns mostra com va iniciar els seus estudis de medicina a la universitat de Roma, sent la primera dona en entrar a la facultat. En aquesta època el concepte i el reconeixement de la infància no estaven establerts ni social ni culturalment, l'escola era inadequada a la infància, rígida i poc pensada pels infants, els nens amb problemes psíquics eren reclosos en centres psiquiàtrics. Avui pensem que l'escola s'ha d'adaptar al ritme d'aprenentatge dels infants, que les taules han de ser de la seva mida, que a l'escola hem d'oferir espais d'aprenentatge, ... Tots aquests aspectes que avui podem considerar obviats en aquell moment eren innovacions.

**- QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)**

- Del personatge de Maria Montessori destaquem la forma en que confia en els nens i les seves potencialitats, en com els estima, els acompanya, els acompanya en el seu procés d'aprenentatge pensant en que siguin lliures i al mateix temps tinguin molts materials per a desenvolupar-se.
- Professor Montesano: Ajuda a Montessori inicialment, però també s'aprofita de la seva tasca i contribucions. Ser dona en un món acadèmic i científic no és senzill en un ambient masculinista i classista. Montesano priva al seu fill d'estar amb la seva mare, Maria Montessori.
- El pare i la mare de Maria Montessori: la recolzen en tot moment per tirar endavant amb els obstacles que es troba a la vida, tot i que no la recolzen per a que es quedi amb el seu propi fill.
- Labor amb les famílies: la funció docent va més enllà de l'aula i la Casa dei Bambini. María Montessori reconeix a les mares i la seva funció de protecció a la infància. Implica a les famílies i considera que les mestres han de ser líders dins de la comunitat. Ella mateixa fa aquesta tasca al barri de Sant Lorenzo.
- Les relacions amb la inspecció o fins i tot amb el poder va variant en diferents moments, tot i així es destaca que es una dona que sap moure's institucionalment, que viatge fora del seu país i que finalment sap deixar el seu llegat a fills i institucions que han continuat la seva tasca.

**- COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)**

Va fundar la Casa dels Nens i va ser allà on va desenvolupar el seu mètode d'ensenyament. Parteix de la idea que els mateixos nens són els propis mestres i, per tant, creu que l'autonomia és bona i necessària per adquirir els aprenentatges.





Montessori, crea material didàctic per cada àmbit educatiu per facilitar l'adquisició dels aprenentatges.

**- LLENGUATGE CINEMATOGRÀFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)**

El so, les llums i el color de la pròpia pel·lícula recrea la societat i l'ambient d'una escola i una societat de principis de segle. En algunes escenes resulta una mica fosca perquè el manicomi, els barris pobres no tenen el color ni la claredat de les cases i els barris benestants del moment.

Avui les escoles montessori tenen claror, llum, materials de fusta i altres elements naturals per desenvolupar tots els sentits dels infants i crear un ambient acollidor i adaptat als infants.

## B) RELACIONAR

**- Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana**

Maria Montessori amb el seu llegat pedagògic ens convida a la recerca de materials per l'aprenentatge, el disseny d'espais per l'aprenentatge, la col·laboració família i escola, el respecte per els ritmes individuals d'aprenentatge,... Tots els infants poden aprendre si tenen un acompanyament adequat.

Crear nous materials, suprimir el material de les aules tradicionals, circular lliurement per l'aula, fer cadires i taules que siguin lleugeres i transportables, permetre que tot estigui a l'abast dels infants i que tot estigui ordenat.

**- Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació**

- Aprendre fent: ens mostra la gran importància de deixar que el nen aprengui fent ús del material i podent auto corregir-se en cas d'equivocar-se.
- Col·laboració: al unir-se infants de diverses edats, es poden executar diferents rols en diferents moments. Per exemple: aquest curs ets el petit i els companys més grans t'ajuden però després serà al revés.
- Respecte envers els altres i la natura.
- Aprenentatge actiu i significatiu
- Canvi de rol docent i centralitat de l'alumne en el procés d'aprenentatge (de l'ensenyar cap al procés d'ensenyament- aprenentatge).
- Noves formes de relació entre l'escola i la comunitat.

**- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional**

Després de tants anys, veiem com les idees i la metodologia de Maria Montessori segueixen vigents, fins i tot són innovadores. Seguim estancats en el vell model de professor que dicta apunts o els escriu a la pissarra i els alumnes han de reproduir allò que ha escoltat o anotat emprant així, únicament la memòria. Maria Montessori proposa fer del nen el centre del seu propi aprenentatge. Que cada nen tingui el seu propi Pla Individualitzat per tal de que pugui aprendre per ell mateix allò que vulgui quan hi mostri interès.

### C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

#### **- Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)**

La visualització d'aquesta pel·lícula pot resultar molt beneficiosa per l'alumnat de la facultat d'educació ja que han de conèixer qui va ser Maria Montessori i quines van ser les seves aportacions a l'educació. També té interès per a tota persona interessada en desenvolupar la seva tasca professional en el sector educatiu.

#### **- Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula)**

- Conèixer els principis educatius del mètode pedagògic Montessori.
- Reflexionar sobre les aplicacions del mètode Montessori a la pràctica pedagògica.
- Treballar el referent de la figura de Maria Montessori tant des d'una perspectiva pedagògica com des d'una perspectiva sociocultural i de gènere.
- Reflexionar sobre el rol de l'educador i les competències docents en un procés d'ensenyament- aprenentatge.

#### **- Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).**

- Concepcions actuals de l'aprenentatge
- Principis educatius i mètodes pedagògics
- Innovació educativa i creativitat en contextos deficitaris o poc favorables
- Rols i competències del professional de l'educació
- La relació entre el centre docent i la comunitat educativa
- El procés d'ensenyament aprenentatge des d'una perspectiva multifactorial
- Escola Nova i les seves figures més rellevants: aplicacions actuals

#### **- Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per assolir els objectius d'aprenentatge)**

- Elaboració d'un mapa conceptual sobre els factors clau del mètode Montessori
- Debat dirigit sobre el rol docent o de la persona professional de la formació en el procés d'ensenyament- aprenentatge
- Plantejament d'un disseny per grups d'una activitat didàctica que incorpori elements fonamentals del mètode Montessori
- Roda d'intervencions sobre les aportacions de la figura de Maria Montessori des d'una perspectiva pedagògica i sociocultural

#### **- Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)**

- Materials i recursos:
  - Creixen amb Montessori: <http://www.creciendoconmontessori.com/>
  - Montessori a Casa: <http://www.montessoriacasa.es/>
  - Montessori per tothom: <http://www.montessoriparatodos.es/>



- Escoles Montessori:
  - Web de la Escuela Montessori Palau. (2015). <http://www.montessori-palau.net>
  - Web de la Escuela Paideia. (2015). [www.paideiaescuelalibre.org](http://www.paideiaescuelalibre.org)
- Associacions Montessori:
  - Asociación Montessori Española: <http://asociacionmontessori.net/>
  - Association Montessori Internationale (AMI): <http://ami-global.org>
- Bibliografia:
  - De Serio, B.; Lorenzo, N. (2016) *L'infanzia «Montessori»: desde el neonato al padre dell'uomo. La infancia «Montessori»: desde el neonato al padre del hombre*. Torino: L'Harmattan.
  - De Serio, B. (2014). *Ayuda a la vida. Educación desde el nacimiento. Una reflexión sobre la primera infancia a partir de María Montessori*. En "Revista Latinoamericana de Educación Infantil: Maria Montessori: una lectura desde y para el siglo XXI", n. 3 (3), pp. 59-66. Recuperat de: [http://redaberta.usc.es/reladei/documentos/volumenes/volumen3\\_n3\\_completo.pdf](http://redaberta.usc.es/reladei/documentos/volumenes/volumen3_n3_completo.pdf)
  - Lawrence, L. (2001). *Ayude a sus hijos a leer y escribir con el método Montessori*. Barcelona: Paidós Ibérica
  - Montessori, M. (1937) *El método de la pedagogia científica*. Barcelona: Editorial Araluce
  - Montessori, M.(1984) *La descubierta de l'infant*. Vic: Eumo
  - Montessori, M.(1994a) *El niño: el secreto de la infancia*. Barcelona: Editorial Araluce
  - Montessori, M.(1994b) *La mente absorbente del niño*. México: Diana
  - Montessori, M.(1998) *Educación y Paz*. Buenos Aires: Errepar
  - Montessori, M. 1957). *La scoperta del bambino*. Milano: Garzanti
  - Montessori, M.(1991). *The Advanced Montessori method: scientific pedagogy as applied to the education of children from seven to eleven years*. Oxford: Clio
  - Montessori, M.(1992). *L'Autoeducazione nelle scuole elementari*. Garzanti: Milano
  - Montessori, M., Sanchidrian,C. (2003). *El Método de la pedagogía científica: aplicado a la educación de la infancia [edición y estudio de Carmen Sanchidrian]*. Madrid: Biblioteca Nueva
  - Pla, M.; Lorenzo, N. y Cano, E. (2001). *María Montessori: el Método de la Pedagogía Científica*. En "El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI". Barcelona: Graó, pp. 69-94

**Preguntes per al debat**

- Creieu que és viable aplicar avui en dia el mètode Montessori? Per què?
- Creieu que obtindriem millors resultats acadèmics?
- Creieu que el mètode Montessori té en compte la diversitat? Per què?
- Què destacaríeu de la figura de Maria Montessori des d'una perspectiva pedagògica i des d'una perspectiva sociocultural.



- El mètode Montessori s'associa a l'educació infantil, però, veieu possible aplicar alguns principis del mètode Montessori a altres etapes educatives i a la pràctica pedagògica en general?
- Com relacionaríeu les aportacions de Maria Montessori amb la innovació educativa.
- Quines innovacions de Montessori han perdurat fins els nostres dies?
- Quins materials, jocs, joguines ... dels que coneixen tenen un origen en la proposta del material Montessori?
- Com mantenir l'entusiasme i el coratge de Montessori al llarg de tota la vida? Quines actituds i qualitats destaqueu?

**Coordinen: Núria Álvarez, Sandra Martínez, Ignacio L. Jarne i Pilar Janer.**

### FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **EL ROURE, UNA ESCOLA VIVA**
- Direcció: Antonio Laforgia
- Producció: Crowdfunding
- Any de producció
- Durada: 52 minuts
- Guió: Verkami
- Fotografia: Mario Valverde
- Muntatge: Caterina Menotti i Chiara Feliciani
- Música: Antonio Mirerghi
- Intèrprets: alumnes, professors/es i famílies de l'escola
- Editora o distribuïdora: Verkami



### **A) OBSERVAR I COMPRENDRE**

#### **- QUÉ (tema i argument)**

En els suaus turons i boscos de l'Alt Penedès, a Catalunya, trobem l'escola *El Roure*, una escola diferent a la d'aules grises, disciplina, notes en el llibre d'escolaritat i nocions apreses de memòria tal i com seria una escola pública anomenada de pedagogia convencional.

En aquesta escola es pot imaginar una societat diferent a l'actual en la qual es reexamina el model pedagògic existent.

El Roure és una escola molt diferent a la convencional, basada en l'educació lliure o pedagogia activa, però sobretot, capaç de superar qualsevol definició que se li intenti donar alhora que sacseja moltes de les conviccions que tenim sobre l'educació. Una escola on no hi ha currículum ni cadires en les quals asseure's fixament, ni llibres d'escolaritat on posar reprensions i notes. En el qual la seva pràctica pedagògica recau en l'experiència quotidiana dels infants i de les seves famílies, i els fonaments de l'escola es basa en tres eixos centrals: autoregulació, autonomia i acompanyament al llarg dels processos d'aprenentatge i desenvolupament dels nens i nenes.

L'espai que acull als nens està estructurat de forma oberta, sense barreres ni subdivisions per classes d'edat, i facilita el desenvolupament de tot tipus d'activitat, des de les cognitives, socials, emocionals fins a les manuals i psicomotrius, en les quals sempre els infants estan aprenent. Les jornades no segueixen un curs i un programa

preestablert, sinó que s'esdevenen entreteixint el coneixements amb l'ajuda del seu guia-mestre en Paco, que li agrada dir la dansa de la realitat.

L'escola el Roure és sobretot una comunitat en la qual és redissenya la manera de concebre l'educació, i en realitat es troba involucrada en un recorregut més ampli, que porta a reexaminar i a redescobrir el sentit mateix de la vida i de l'estar al món.

### ***Per què (missatge que suggereix)***

L'escola el Roure se sosté sobre una base conceptual que guia permanentment la recerca pedagògica pròpia a través de l'experiència quotidiana amb els nens i les nenes i les seves famílies, a partir del seu desig i les seves necessitats, en les quals el respecte dels propis ritmes és fonamental.

El Roure és una altra manera d'entendre l'escola de com la coneixem actualment en la qual:

- es valora el respecte per les motivacions de l'alumne vers els seus propis aprenentatges
- s fonamenta en l'autoregulació, l'acompanyament i el aprendre a aprendre.

Al Roure el nen i la nena aprenen a caminar, reflexionar i ser crítics amb la seva realitat, interrelacionant els aprenentatges amb les experiències vitals.

### ***- ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)***

Escola situada a l'Alt Penedès en concret a la finca Solé. Un espai educatiu envoltat de boscos i paratges naturals. Adscrita a la Xarxa d'Educació Lliure.

En aquesta escola trobem un espai interior representa l'espai pensat per a satisfer les necessitats dels nens i de les nenes, amb diferents ambients, tallers en els quals poden treballar l'alumnat. És un espai en el qual les estructures tradicionals es trenquen, no hi ha cadires ni llibres de text pròpiament basats en les matèries escolars. Per una altra banda trobem l'espai exterior que és l'espai natural, que ens ve donat per una finca envoltada de bosc i d'un entorn rural. Tots dos espais estan interrelacionats, pretenen cobrir les diverses necessitats que poden presentar i fomentar les vivències d'aprenentatges en el qual les emocions i les descobertes són essencials: la relació, l'empatia, la concentració, el joc, l'expressió, etc. A la finca podem trobar tots els espais externs i extres de l'escola com poden ser: les pistes i els espais per les famílies.

Els espais de l'escola es comparteixen entre les tres etapes educatives que es treballen, i cada etapa consta d'uns espais i ambients propis, així trobem:

- Els cirerers: alumnes d'edats compreses entre els 3 i els 6 anys. Aquesta etapa els aprenentatges es donen a arrel dels sentits, del cos i la seva relació amb el medi. La manipulació és fonamental pel desenvolupament dels nens i nenes
- La Ginesta: alumnes d'edats compreses entre els 7 i els 11 anys. La característica principal és el pensament i l'aprenentatge abstracte. És el període del desig per aprendre.
- L'Heura: alumnes d'edats compreses entre els 12 i els 16 anys. Aquesta etapa és de canvis, transformacions i creixement: emocional, social, biològica, intel·lectual i espiritual.

A través d'aquests espais ens els quals es treballen les tres etapes no existeix el currículum ni les programacions sobre els continguts dels aprenentatges, sinó que

existeixen recursos, materials, espais, situacions i possibilitats en continu moviment i amb el propòsit de crear un ventall de tot allò que s'esdevé per tal que sigui el més complet possible per a les nenes i els nens en aquestes edats. Entre el pas d'una etapa i una altra, hi ha un període de transició flexible, en el qual els adults acompanyen i guien, respectant els ritmes als infants

**- QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)**

Els personatges principals d'aquesta història són les alumnes de l'etapa de La Ginesta, les seves famílies i els seus mestres. Així ens mostren diferents situacions d'aprenentatge que es donen a l'interior de l'escola.

A través d'aquest documental observem com treballen projectes de diferents matèries escolars a través de projectes que van creant els alumnes, bé en grups, parelles o a nivell individual, sempre amb la guia del mestre.

Els mestres utilitzen una metodologia maièutica a l'hora de guiar l'aprenentatge dels seus alumnes en el qual cada moment fan preguntes per tal que vagin configurant el seu propi aprenentatge. Es treballa sobre un aprenentatge més indirecte.

**- COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)**

Antonio Laforgia ens mostra diverses situacions de l'escola, tant en l'horari escolar com fora d'aquest, per mostrar-nos el moviment i la quietud, símbol mateix del seu títol "Escola Viva", ja que quan estan els alumnes es troba viva.

**- LLENGUATGE CINEMATOGRÀFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)**

En el transcurs del documental es juga amb la llum, així quan ens mostra en espais de fora de l'escola ho realitzen a través d'una dona que camina pel camp i bosc, i escoltem la seva veu en off que reflexiona sobre l'educació com a tal. En els espais es mostra la dinàmica de l'escola tot contemplant els diferents racons i activitats que es desenvolupen en l'escola.

En tot moment s'utilitzen visionats de situacions que utilitzen un llenguatge molt íntim per tal de transmetre la familiaritat d'aquesta escola.

## **B) RELACIONAR**

**- Interpretar l'argument i les escenes rellevants respecte el tema nuclear: L'educació lliure i el cinema formatiu.**

El documental es relaciona amb l'educació lliure des del punt de vista en el qual l'alumne autoregula el seu aprenentatge. L'alumne crea, gestiona i difon els seus aprenentatges a través de materials i guies d'aprenentatge creats pels mestres i amb el suport i la participació constant de les famílies dels alumnes. De quina manera es pot educar el saber humà des d'una escola pública? És sostenible pensar en un altre tipus d'educació en qualsevol context educatiu? És sostenible que es vulgui reduir el coneixement dels nens i nens a la seva pròpia motivació i autoregulació a l'hora d'aprendre

**- Relacionar idees o escenes amb aspectes educatius o de formació**

Segons l'escola el Roure, la millor educació és la que està relacionada amb la qualitat d'aprenentatges, i el saber arribar al coneixement des del propi interès de l'alumne. Podem dir que el millor camí per la formació dels alumnes és l'aprenentatge a través de la filosofia de les escoles lliures?

**- Reflexionar sobre idees que suggereix per a la formació, i relacionar-ho amb lectures o bé altres obres cinematogràfiques viscudes**

Les bases filosòfiques de l'escola El Roure són el Seitai i la Sistèmica i juntament amb referents del S. XX com Montessori, Neill, Makarenko, Vygotski, Freinet, Piaget, Pikler, Malaguzzi, Freire, Illich, Holt o Wild.

En el grau de primària es pot relacionar amb totes les assignatures en les quals es treballa la didàctica bé general com específica. De igual manera es conèixer i treballar en les diferents practiques que realitzen durant el grau.

**- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca respecte de la vida quotidiana i professional**

L'aprenentatge és vital, dinàmic, on aprenen i es treballa de manera viva, activa, global i integral del nen i la nena. Com ja s'ha comentat, es parteix del propi desig i de les necessitats manifestades respectant els ritmes i potenciant l'autonomia. Per tant, els aprenentatges són vivencials, en relació amb l'entorn, amb la natura, amb els altres, en un ambient ric, ple de situacions i experiències.

A través d'aquest documental estem obligats a qüestionar-nos no només les diferències que existeixen entre l'escola convencional i l'escola lliure?, sinó veure, quines són les estratègies metodològiques que creiem que són més adients de ambdues filosofies pedagògiques en una ciutat com Barcelona?.

### C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

**- Sentit i destinataris: transferència a nivell formatiu**

El documental es podria treballar a les escoles (educació primària), instituts i universitat, concretament amb el futur professorat. També amb les famílies.

**- Objectius: quins objectius de formació suggereixes i que podries aconseguir aprofundint en la visió i treball d'aquesta pel·lícula**

- Reflexionar sobre les escoles lliures i les pedagogies actives.
- Contribuir al creixement personal i al contacte amb la naturalesa.
- Analitzar l'educació actual i les metodologies.
- Treballar la relació família – escola: col·laboració, participació i implicació.
- Donar a conèixer la importància dels agents educatius.
- Potenciar l'autonomia, l'autorregulació, l'acompanyament i l'aprendre de l'alumnat.
- Fomentar l'esperit crític.



- Ressaltar la importància del partir del desig i del desenvolupament integral dels infants (emocional, social, biològic, etc).
- Crear espais de respecte vers les necessitats dels infants i dels adults.

**- Contingut: amb quin contingut de formació pedagògica, inicial o permanent consideres que pot estar relacionada**

- L'escola lliure i pedagogia activa: Montessori, Piaget, Freire, Freinet, Malaguzzi...
- Ser i fer de mestres
- La relació amb l'entorn
- La relació alumnes – docents – famílies
- El currículum: estructura, espais, assignatures...
- Observació de situacions i experiències, comunicació activa i col·lectiva
- La teoria sistèmica, la creativitat i l'autonomia

**- Metodologia: quines estratègies didàctiques plantejaries o aplicaries per a assolir els objectius d'aprenentatge pretesos, a partir d'aquesta pel·lícula**

- Debats a classe
- Reflexions i escrits metarreflexius sobre ser docent, fer de docent i el sistema educatiu actual
- Reflexió pedagògiques i el desig a aprendre.
- Cerca i recerca sobre les escoles actives i lliures: lectures i elaboració
- Dinàmiques i roles playing a classe: la importància dels espais, dels materials, de la relació amb les famílies, com aprendre i acompanyar als altres, el llenguatge...

**- Documentació: documents o lectures de recolzament per aprofundir en l'aprenentatge. Annexes de comentaris i crítiques sobre la pel·lícula. Obra literària en que se basa.**

- Llibres – articles:  
González, B (2003). "El Roure. Escola Activa". En *Kikirikí. Cooperació Educativa*, 71-72, 92-99.  
Solà, R. (2003). *L'escola Ton i Guida*. Barcelona: Edicions 62.  
Wild, R. (2013). *Educar per ser*. Barcelona: Herder.
- Pel·lícules-documentals:  
L'ofici d'educar: Fins a quin punt es pot educar per la llibertat?:  
<http://www.ccma.cat/audio/embed/926545>
- Web:  
El Roure, escola viva: <http://www.elroure.org/>  
SEITAI: Cultura de la vida- salut en la naturalesa humana: <http://www.seitai-cvp.com/>  
XELL (Xarxa d'Educació Lliure): <http://educaciolliure.org/>



UNIVERSITAT DE  
BARCELONA



Facultat d'Educació



**Qüestions per al debat:**

- Com es podria extrapolar aquest model educatiu a un món urbà com el de Barcelona? De quina manera es podria aplicar? Amb quins objectius d'aprenentatge?
- Quins creieu que són els avantatges d'aquesta filosofia d'escola? I els desavantatges?
- Per aconseguir una educació de qualitat seria bo treballar amb més d'una filosofia pedagògica?
- Creieu que amb unes famílies que no s'impliquessin en el projecte educatiu de l'escola, tindrien sentit escoles com el Roure?
- Quina relació hi ha entre els conceptes de quantitat i qualitat d'aprenentatges en l'escola del Roure?

**Coordinen: Marta Ollé, Joan Mallart, Marian Baqués i Saturnino de la Torre**

### FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **ENTRE MAESTROS**
- Direcció: Pablo Usón
- Producció: Pablo Usón i Daniel Hernández
- Any de producció: 2012
- Durada: 85 min.
- País: Espanya
- Gènere: Documental
- Guió: Pablo Usón, Daniel Hernández, Silvia Quer
- Fotografia: Carles Mestres
- Música: La Crem
- Editora: o distribuïdora: Alea Docs, Films / ICAA / TVE



### **A) OBSERVAR I COMPRENDRE**

#### **- QUÈ (tema i argument)**

Aquest documental és una experiència real que es basa en el llibre “Veintitrés maestros de corazón, un salto cuántico en la enseñanza”, de Carlos González.

Els protagonistes són 11 nois i noies i un mestre, que es troben en una aula durant 12 dies i conversen mentre aprenen sobre diversos aspectes de la seva pròpia vida.

Els alumnes van ser prèviament seleccionats d'entre més d'un centenar de nois i noies que es van presentar a la proposta de provar un nou sistema educatiu. Són nois i noies que no tenen motivació per aprendre dins el sistema educatiu estàndard. Són alumnes que no tenen prou seguretat en sí mateixos i no creuen que ells puguin aprendre i fer coses importants per si mateixos.

El mestre, en Carlos González es planteja el seu propi repte, que és fer les classes com si el professor no tingués limitacions de cap tipus (del Director de l'escola, del currículum, del sistema educatiu,...).

Durant les classes es posa l'èmfasi en l'autoconeixement. Els alumnes es descobreixen més a si mateixos, aprenen a treure's les etiquetes que altres els han atribuït i a decidir per sí mateixos quin és el rol que juguen a cada moment, essent conscients d'aquest canvi. El canvi que fan és palès entre el dia 1 i el dia 12.

El mestre esdevé conscient dels diferents ritmes dels alumnes, de les diferents maneres de fer i de complementar-se entre ells. És conscient que la pressa per ensenyar no es correspon amb el ritme d'aprenentatge, i, per seguir el ritme que els mateixos alumnes



marquen, sovint nota que acaba desenvolupant allò que no havia previst inicialment, però que igualment li serveix per ajudar-los a generar aquest canvi que espera. Cada alumne, cada noi i cada noia, tenen interessos, motivacions i curiositats que poden satisfer-se aplicant les matemàtiques, la llengua, la investigació,... i mitjançant l'atenció en aquests elements, el mestre fomenta la motivació per l'aprenentatge i alhora, dóna eines als nois i noies per conèixer i descobrir el món, alhora que, de manera conscient, els dóna eines per conèixer-se millor a sí mateixos i per a confiar en ells i en allò que senten.

La reflexió sobre qui som i què fem per arribar a allò que volem és el que ens impulsa a escriure el nostre futur; què sentim i com actuem, què fem per canviar les coses que no ens agraden,... els nois i noies, els nens i nenes, les persones adultes, qualsevol persona, disposem de saber i quan som capaços de compartir-lo, esdevenim mestres els uns dels altres. En aquest sentit, el sistema educatiu tradicional encara té molt a aprendre.

**- PER QUÈ (missatge que suggereix, exaltació o crítica de valors personals o socials)**

El missatge que es deriva d'aquesta pel·lícula és una crítica al sistema educatiu que no permet que es tracti el "sentir" dels alumnes, els seus interessos i les seves motivacions. Es critica el fet que els continguts a tractar a l'aula és el que esdevé més important per al mestre, enlloc de basar-se en el que és més important per als alumnes, i aconseguir, així, generar aprenentatge, fent servir eines, metodologies, estratègies a les habitualment emprades en una aula tradicional. L'autoconeixement de l'alumnat és la base per l'assimilació de la resta del coneixement.

**- ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)**

L'ambient on es desenvolupa la pel·lícula és una aula d'una escola tradicional, antiga, que té els típics elements d'una classe (pupitres, pissarra,...) però també hi ha accés a una terrassa assolellada, i on el temps no està excessivament pautat, on les classes no són compartiments estancs, sinó que les hores passen parlant, debatent, fent activitats pensades per a la vida, activitats que resulten significatives pel fet de ser útils i importants per als joves.

Els nois i noies provenen de diferents ciutats o pobles de l'estat espanyol, de diferents nivells socioeconòmics, amb problemàtiques individuals concretes.

**- QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)**

Els personatges tenen diversos rols vinculats a la seva manera de ser i a les etiquetes a les que estan acostumats: el "vago", el rebel, la passota, el tonto... però de mica en mica, a mida que es van coneixent més i millor, esbrinen que allò que fan és respondre a un rol concret, i, en canvi, no només tenen un rol per jugar, en tenen molts, i poden desenvolupar el rol que vulguin en cada moment que ho desitgin, sense deixar-se portar per les situacions. Quan un alumne en provoca a d'altres, aquests trien no seguir-li el joc i quedar-se asseguts a les cadires enlloc d'alçar-se i barallar-se, i es veu que no és por, sinó un canvi de "xip".



**- COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)**

El coneixement es produeix en el dia a dia, en les xerrades informals amb els companys, amb els amics, amb els professors, amb la família,... i el mestre n'és conscient i per això aporta tota la seva saviesa per aconseguir que aquests joves es reconeixin, facin una revisió interna de qui són i emprin aquest autoconeixement per créixer. I ho fa de manera poc convencional, deixant parlar als alumnes, permetent que conversin entre ells, permetent que debatin i fins i tot que s'enfrontin entre sí, observant, sense intervenir, perquè d'aquesta manera, ells mateixos es fan conscients del que viuen i reflexionant aprenen sobre la situació viscuda.

L'aula és un espai on conversar, on explicar-se coses, on sentir i on transmetre el sentiment, perquè no pot ser un lloc on els sentiments de les persones que hi ha, no es facin evidents. Sentir és humà, i sentir ens ajuda a aprendre, per tant, no podem obviar-ho, no podem deixar-ho fora del sistema, explicant la matèria sense vincular-la al sentiment... si ho fem, perdem l'essència de l'aprenentatge, ja que sabem que quan aquest resulta significatiu és quan es produeix de veritat.

**- LLENGUATGE CINEMATogràFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)**

El llenguatge cinematogràfic està basat en dos contextos, un l'aula, l'altre la terrassa que és un espai només pels alumnes i on el professor pràcticament no hi intervé. Un altre espai és l'aula o aules diverses on es fan les gravacions de les reflexions individuals de cada alumne una vegada ja han passat els 12 dies.

Es juga amb les preses de càmera des de diferents angles, des de diferents perspectives, la càmera ens situa dins de l'aula, i els alumnes no es veuen afectats per la presència de les càmeres. La seva espontaneïtat no es veu afectada.

**B) RELACIONAR**

**- Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.**

**- Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació.**

**- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.**

- El rol del docent.
- El rol de l'alumnat.
- Metodologies tradicionals o més vivencials.
- L'autoconeixement i la reflexió com a base del coneixement
- Sentir com a eina d'aprenentatge, de transmissió, de percepció dels altres
- Vivències dels protagonistes
- Aprenentatge significatiu
- Aprenentatge útil per a la vida
- El canvi de rols, trencar les etiquetes instaurades per altres
- La creativitat i la curiositat en l'aprenentatge
- Les emocions en la vida de les persones i en l'aprenentatge
- Cada persona és un mestre

- El respecte pels altres, per la seva manera de pensar, pel seu ritme, pel seu tempo.

### C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

#### - **Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)**

- Que els professors entenguin que els sentiments formen part de l'aprenentatge i que els alumnes requereixen d'autoconeixement per assolir les seves metes, és fonamental pel seu desenvolupament.
- Els destinataris són els mestres, però també el sistema educatiu que ha de donar cabuda a aquests aspectes emocionals, enlloc de treballar-los a part (o no fer-ho).

#### - **Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula)**

- Reflexionar sobre la importància de l'autoconeixement.
- Respectar els ritmes dels alumnes.
- Vincular el coneixement als sentits i als sentiments (sense emoció no hi ha aprenentatge).
- Debatre sobre la necessitat de canvi en el nostre sistema educatiu.

#### - **Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).**

- La relació entre la cognició, emoció i moviment.
- Estratègies i recursos didàctics.
- El sistema educatiu en el segle XXI
- El rol del docent.
- Escola activa.
- El respecte pels altres (ritmes, temps, opinions,...)
- Neurociència
- El coneixement és compartit: tots som mestres

#### - **Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)**

- Debat a classe sobre l'escola i la cabuda dels sentiments i els diferents ritmes.
- Elaborar pràctiques educatives que contemplin l'educació emocional i l'educació en valors.
- Debatre el rol dels docents, famílies, alumnat i altres agents educatius en el sistema educatiu.
- Escriure un diari reflexiu personal que denoti en quines circumstàncies consideren els alumnes que els ha mancat aquesta pràctica emocional a l'aula, i reflexionar sobre el creixement personal.

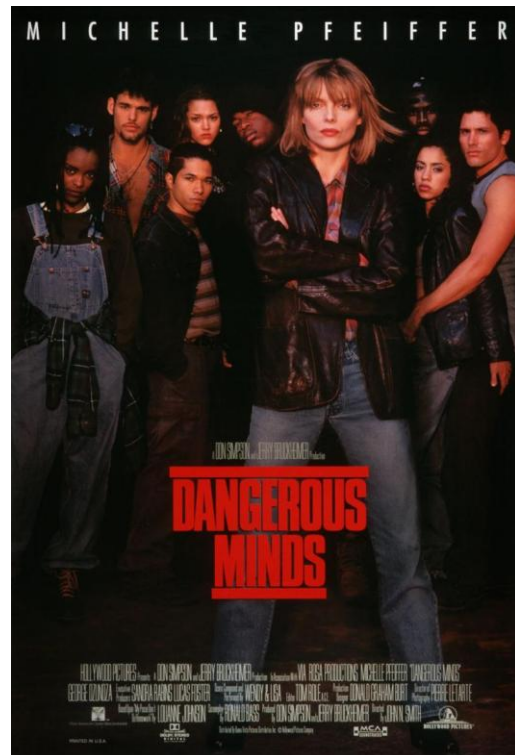
**- Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)**

- Cava, M. J., y Musitu, G. (2000). *La potenciación de la autoestima en la escuela*. Barcelona: Paidós.
- Delors, J. (Coord.). (1996). *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins. Informe per a la UNESCO de la Comissió Internacional sobre Educació per al Segle XXI*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya.
- Gardner, H. (1995). *Inteligències múltiples. La teoria en la pràctica*. Barcelona: Paidós.
- Godall, T. y Quera, P.(2003) *Jugar a ser otro. Las máscaras, autoconocimiento y expresión*. Aula de Innovación Educativa, 118, 89-96.
- González Pérez, C. (2011). *Veintitrés maestros, de corazón: un salto cuántico en la enseñanza*. Madrid: Descleé de Brouwer.
- Iglesias, M.J.; Couce, A; Bisquerra, R. y Hué, C. (2004). *El reto de la educación emocional en nuestra sociedad*. A Coruña: Servizo de Publicacións, Universidade da Coruña.
- Lazarus, R. y Lazarus, B. (2000). *Pasión y razón: la comprensión de nuestras emociones*. Barcelona: Paidós.
- Roche, R. (1998). *Educación prosocial de las emociones, valores y actitudes positivas*. Barcelona: Blume.
- Salmurri, F. (2004). *Libertad emocional. Estrategias para educar las emociones*. Barcelona: Paidós.

**Coordinen: Anna Falcón, Urgell Poch i Immaculada Bordas.**

### FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **MENTES PELIGROSAS (Dangerous Minds)**
- Any: 1995
- Duració: 99 min.
- País: EEUU
- Director: John N. Smith
- Guió: Ronald Bass (AKA Ron Bass) (Autobiografia: Lou Anne Johnson)
- Música: Wendy and Lisa
- Fotografia: Pierre Letarte
- Actors: Michelle Pfeiffer, George Dzundza, Renoly Santiago, Wade Domínguez, Courtney B. Vance, Bruklin Harris, Robin Bartlett, Marcello Thedford
- Productora: Don Simpson, Jerry Bruckheimer Films / Via Rosa Productions



### **A) OBSERVAR I COMPRENDRE**

#### **- QUÉ (tema i argument)**

Una mestra és contractada com a professora d'un grup de nois difícils, cadascun dels quals pateix una problemàtica personal i social vinculada al seu entorn. Encara que la tasca sigui difícil i les normes del centre marquin els límits de la flexibilitat, la voluntariosa mestra intentarà que els nois arribin a graduar-se i fer que creguin en ells mateixos.

#### **- PER QUÉ (missatge que suggereix, exaltació o crítica de valors personals o socials)**

El film s'emmarca en la tradició de pel·lícules amb professor que s'enfronta a alumnes difícils. L'educador se les ha d'enginyar per inventar mètodes capaços d'atreure l'atenció dels seus pupils: començar la lliçó amb unes classes de karate, iniciar en la poesia a través de les cançons de Bob Dylan... La professora centra els seus ensenyaments en la noció d' "elecció " que trobem de manera omnipresent a la pel·lícula: la vida està plena d'opcions, i en la mesura que es tria, un va fent-se millor o pitjor. També els parla que "la ment és un múscul" i ha exercitar-se. Aquestes idees, i



l'innegable i desinteressat esforç de la mestra per atendre els seus alumnes com a persones, un a un, són claus al film.

**- ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)**

La pel·lícula es desenvolupa en una escola on trobem una classe d'alumnes marginals, per la seva situació econòmica, la seva raça o color de pell. Es reflecteixen els barris més perillosos i marginals dels EUA dels anys 90, on prolifera la violència i l'analfabetisme. Els grups socials representats són d'una classe d'escassos recursos econòmics i de diferents ètnies.

El context social, en el qual els toca desenvolupar als joves, freqüentment pot estar habitat per la droga, la qual en molts casos pot ser l'anestèsia davant d'una sensació de solitud, una angoixa davant del sofriment propi dels duels que es viuen en l'adolescència i que no té la llicència o el suport per a viure'ls tal qual, per la qual cosa s'ignoren. En conclusió, corren el risc constant de mort en les seves vides personals.

**- QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)**

Louanne- Professora que vol combatre els sistemes tradicionalistes i s'involucra en les vides dels alumnes, ajudant-los a creure en ells mateixos i en les seves possibilitats i valors.

Emilio- Alumne rebel i conflictiu, i vulnerable pel que necessita que l'ajudin a fer les coses.

Noia embarassada- Representa a la dona menyspreada per la societat que la redueix al seu rol de mare jove.

Raúl- Representa la superació personal, un noi treballador i constant en el seu treball.

**- COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)**

En la pel·lícula es transmeten diverses normes morals, valors, judicis, criteris i continguts ètics a través de la comunicació verbal i dels poemes. Per exemple, aquests últims transmeten en codi criteris per seguir lluitant i no rendir-se. A les classes es produeix un debat sobre "L'elecció" i "La mort" on els alumnes manifesten que la professora no comprèn les seves vides.

A el sopar la professora adverteix a Raúl que robar està malament, imposant en aquest cas una norma moral que no ha de ser violada. Durant la conversa amb Emilio la professora li demostra el valor de la vida i que no ha de perdre-la tot i que el decideix, tot i això fer valer el seu honor.

Per educar utilitza desafiaments basats en trobar relacions entre diferents poemes amb la vida diària. Per exemple, la mort i la lluita per tirar endavant. A més, decideix donar premis a canvi d'èxits i de la participació a classe.

Els principals temes són: la llibertat d'expressió, la justícia, l'educació, la veritat, la delinqüència, la supervivència social, les addiccions, la discriminació.

**- LLENGUATGE CINEMATogrÀFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)**

La pel·lícula s'emmarca en un ambient urbà, dur i gris, on els edificis, formes i espais remetent a aquesta duresa i grisor relacional i d'identitat. Les formes són dures i abruptes i poc a poc, a mesura que avança el film, trobem gestos més suaus i tendres

entre les relacions dels individus, molt marcades pels valors d'èxit i fracàs imperants en la subcultura dels barris que se'ns presenten. Així, veiem més espais oberts i verds que insuflen humanitat als personatges que, progressivament, somriuen i es comuniquen més entre ells des de la tranquil·litat i complicitat, a diferència de l'estridència sonora i colorista de l'inici del film.

## B) RELACIONAR

**- Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana.**

**- Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació.**

**- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional.**

- Vivències de la protagonista respecte la tasca de l'educador.
- El trencament de la professora amb una realitat còmoda per enfrontar-se als problemes dels alumnes.
- Val la pena lluitar i esforçar-se en la societat en la que viuen els alumnes? I en la nostra?
- Per a conèixer un col·lectiu s'ha de conèixer el seu llenguatge propi?
- Reflexió sobre les possibilitats d'èxit personal i/o social en un context econòmicament deprimat.
- El patiment dels adolescents i joves respecte el seu futur.
- La importància de la lectura per a créixer en sentit personal i crític.
- La professora en el marc del centre educatiu: limitacions institucionals?
- Importància de la pertinença al grup i dinàmiques de cohesió de grup.

## C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

**- Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)**

- Adolescents i joves, en general; i de la ESO o Batxillerat, Cicles Formatius i Graus relacionats amb Ciències Socials i Humanes en particular.
- Famílies (prioritàriament de nois i noies adolescents).
- Docents de centres amb públic en aquesta franja d'edat

**- Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula)**

- Reflexionar sobre la rellevància de l'entorn socio-econòmic
- Pensar sobre la importància que té l'educació formal i no formal
- Debatre sobre la necessitat d'una educació sòlida, com a nucli de creixement, autoajuda i seguretat.
- Reflexionar sobre com es construeix la nostra identitat a través de l'educació.
- Treballar les emocions i valors des de l'aula, com fer-ho?

**- Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).**

- La relació entre l'esforç i el plaer o "el passar-s'ho bé"
- El risc del fenomen NI-NI
- La reflexió personal i grupal com a recurs de creixement personal
- El model de societat al barri marginal dels USA dels 90 i el nostre entorn actual: identificar similituds i diferències
- La pertinença de l'ésser humà en la societat o en certs grups.
- Continguts d'educació emocional: es poden treballar a classe? Com?
- La tasca del professional davant limitacions personals, socials i institucionals
- La construcció de la pròpia identitat relacionada amb l'educació

**- Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)**

- Debat a classe sobre el model educatiu d'avui dia
- Dissenyar tècniques alternatives per abordar temes socials i valors a l'aula
- Debatre en petit grups el rol dels professors i educadors, així com les seves limitacions i origen de les mateixes

**- Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)**

- Llibres:
  - Bourdieu, P. & Passeron, J.C. (1970). La Reproduction. Éléments pour une théorie du système d'enseignement. Paris: Les Éditions de Minuit (també disponible en castellà)
  - Freire, P. (2012). Pedagogía del Oprimido. Madrid: Siglo XXI.
  - Freire, P. (2009). La educación como práctica de la libertad. Madrid: Siglo XXI.
- Blogs: <http://mentes-peligrosas-salle.blogspot.com.es/>
- Pel·lícules:
  - Contracorriente (1967). Rebelión en las aulas (1967). Adiós Mr. Chips (1969). Lecciones inolvidables (1988). El club de los poetas muertos (1989). Escuela de jóvenes rebeldes (1989). Un poeta entre reclutas (1994). Profesor Holland (1995). El camino a casa (1999). Ni uno menos (1999). Me llamo Earl (2005)
  - Unidos para triunfar (2006). Diarios de la calle (2007). La clase (2008)

**Coordinen: Núria Rajadell, Gerard Ballesteros, Rodrigo Cid i Sònia Vidal.**

### FITXA TÈCNICA

- Títol i títol original: **EL CAPITÁN FANTÁSTICO (Captain Fantastic)**
- Direcció: Matt Ross
- Producció:
- Any de producció: 2016
- Durada: 118 min.
- País: Estats Units
- Gènere: Drama
- Guió: Matt Ross
- Fotografia: Stéphane Fontaine
- Música: Alex Somers
- Intèrprets: Viggo Mortensen, George MacKay, Missi Pyle, Kathryn Hahn, Frank Langella, Hannah Horton, Nicholas Hamilton, Steve Zahn, Ann Dowd, Trin Miller, Samantha Isler, Annalise Basso, Shree Crooks, Erin Moriarty, Charlie Shotwell
- Productora: Electric City Entertainment & ShivHans Pictures
- Distribuidora: Unniversal Pictures



### **A) OBSERVAR I COMPRENDRE**

#### **- QUÉ (tema i argument)**

Ben Cash, el principal protagonista d'aquesta pel·lícula és un home que ha passat deu anys vivint en els boscos del nord-oest dels Estats Units, a tocar del Pacífic, criant als seus sis fills en plena natura. Tanmateix, arran de la mort de la seva esposa, després d'una malaltia, fa que la família retorni a la ciutat i hagi de suportar la particular manera de ser i actuar dels avis materns, en especial el sogre, totalment oposat a aquest estil de vida.

Tot i que es tracta d'una pel·lícula sense un argument complex sinó més aviat previsible, considerem que combina moments de distracció amb altres de duresa, tot i que també provoca reflexió al voltant de diversos temes de la vida i de la societat. Tot i així, és d'agraïr que per ser d'origen americà deixi de marge el típic paisatge de les grans ciutats que protagonitzen sovint els escenaris de filmació, amb gratacles i impressionants avingudes per a la circulació rodada.



**- PER QUÈ (missatge que suggereix, exaltació o crítica de valors personals o socials)**

El missatge que ens presenta reflecteix la diversitat d'ideologies que es troben des del trostkisme fins al capitalisme, a través d'una mena de versió moderna dels hippies coneguts cap als anys 70-80 en el nostre context que volien trencar amb tot el consumisme capitalista. Es tracta d'una crítica suau a l'estil de vida americà contemporani.

D'una banda s'exhalten els valors del contacte amb la natura i de tribu, tot i embolcallada pel sentit de respecte entre els diferents membres que la componen, i de manera especial pel pare; però també es mostra una acurada visió del treball envers el cos i la cultura tant personal com col·lectiva.

Tota aquesta feina educativa del pare de la família Cash, provoca que els seus fills i filles adoptin certes mirades contradictòries –fruit d'aquest treball profund de reflexió personal- i que estiguin alhora impressionats i enutjats amb els nordamericans de classe benestant, l'obesitat, la Coca-Cola o bé el consumisme, entre un ampli ventall.

Aquesta pel·lícula estrenada fa pocs mesos, dona a conèixer el tarannà de certes famílies que socialment es consideren disfuncionals o bé fora de la normalitat acceptada socialment, però que tenen un elevat potencial per a oferir una bona formació en la seva màxima amplitud a aquelles persones de les que depèn la seva custòdia.

**- ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)**

Aquesta pel·lícula es troba ambientada en la zona de boscos del Pacífic Northwest, i per tant un escenari plenament viu de la natura pel que fa al seu vessant mineral, vegetal i animal. Des de frondosos boscos amb una primmirada diversitat de tonalitat majoritàriament verda i marronosa, fins a animals de diverses espècies, des de cèrvids de tamany prou considerable fins a diminuts ocells. Una forta implicació amb la natura en estat pur !.

Tanmateix hi ha una segona part ambientada en la ciutat, tot i que es concentra predominantment en escenaris d'interior, i no apareixen els típics gratacels nordamericans tan característics de la ciutat.

**- QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)**

El protagonista principal és Ben, un pare de família de mitjana edat que viu en ple contacte amb la natura amb els seus sis fills que es troben entre la infància i els inicis de la joventut. La parella de Ben –ben segur que millor definida que la seva dona- no apareix físicament al llarg de la pel·lícula perquè està greument malalta a l'hospital de la ciutat, i senzillament ens hem d'imaginar com pot ser perquè simplement la podem observar quan ja és morta, i tampoc és que es detalli massa la seva manera d'ésser..

La família té una planificació horària que compleix de manera estricta i responsable; cada matí tots els seus membres realitzen un potent entrenament físic, després una formació més acadèmica, i per descomptat les tasques més domèstiques que inclouen des del cultiu i la recol·lecció d'aliments vegetals fins la cacera d'animals.

Tanmateix la mort de la mare provocarà que la família hagi d'abandonar aquest escenari particular en el que es troba plenament integrada, per a incorporar-se al món

urbà, i aquest fet farà reflexionar, tant al protagonista com als propis fills i filles, sobre aquesta manera de viure.

Els avis materns, que també apareixen en una segona etapa de la pel·lícula, són totalment contraris a aquest estil de vida i pretenen implicar-s'hi per a capgirar aquest estil quan abans, pensant exclusivament en el millor per als seus néts i nètes.

**- COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)**

Quan una parella decideix tenir un fill i crear una família, s'insereix en un món complex del que no sempre té el control per a realitzar i per a assolir el que considera que és millor. En aquest cas, Ben es mostra com una figura paterna molt humana, que malgrat els seus defectes –com els té tothom !- i siguem o no pares de família, ens provoca la reflexió sobre la necessitat d'actuar amb duresa davant d'un col·lectiu en formació, certament vulnerable.

L'adult busca la manera que considera més afavoridora per aquest avanç cap a l'autonomia i enfortiment de la personalitat. Tant pel cas del pare/mare, com també del mestre/mestra, intentem utilitzar aquelles estratègies que considerem més adients, però hem de ser conscients que ni som perfectes, ni tot serà tan senzill; tot això ens provocarà que de tant en tant, ens aturem a pensar que si el camí que hem emprès és el millor o no.

Trobem al llarg d'aquesta pel·lícula nombroses situacions i símbols que ens fan reflexionar. A nivell col·lectiu trobem exemples com el treball en equip en el procés de cacera del cèrvid, la realització d'activitat física pel mig del bosc, la incineració de la mare,... I també el vaivé comunicatiu entre l'avi i el gendre,...

A nivell individual, els diferents moments de lectura personal i nombroses reflexions en veu alta davant de pensaments personals o situacions provocadores, la marxa del germà gran a l'aeroport,...

**- LLENGUATGE CINEMATogràFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)**

Observem un predomini exagerat del paisatge natural al llarg de la pel·lícula, però no mostra la rellevància qualitativa que podria haver tingut, juntament amb la lluminositat i el color.

Es mostra a Ben des de grans primers plànols, amb matisos interessants, però a la resta dels fills no s'aprofita un apropament interessant.

Qualitativament el llenguatge cinematogràfic es mostra més aviat pobre; volem considerar que ha estat fruit del pressupost atorgar per a la filmació de la pel·lícula, perquè disposava de moltes més possibilitats a les seves mans.

## B) RELACIONAR

**- Interpretar l'argument i les escenes rellevants sobre el tema nuclear d'aquesta setmana**

Tot i no ser un argument extraordinàriament allunyat de la normalitat, aquesta pel·lícula relata la realitat d'algunes persones que viuen als Estats Units i que no combreguen amb la societat capitalista actual. Al llarg de la història sempre han existit



individus o bé col·lectius –sempre minoritaris- que arrel dels seus pensaments polítics i culturals, no han estat d'acord amb l'aborregament de la majoria, i han optat per a viure i conviure, ells i les seves famílies, en un escenari més respectuós amb la natura i l'ésser humà.

Al llarg d'aquesta pel·lícula trobem nombrosos moments i escenes que ens provoquen una contínua reflexió al voltant de la nostra existència i la nostra manera d'estar en aquesta vida. Fins a quin punt en som responsables?; fins a quin punt en som víctimes ?. Fins a quin punt tenim dret de treure als nostres fills fora de l'escenari anomenat incorrectament "normal"; fins a quin punt els nostres fills i filles ens podran reclamar que els hem allat de la societat?... "Un munt de dubtes i de qüestions ens apareixen al davant i per a les que no sempre tenim clarament brodada la seva resposta !!.

**- Reflexionar sobre les idees que suggereix per a la formació**

*Durant o després de visionar aquesta pel·lícula ens sorgeixen nombroses idees per a reflexionar, i que en format de pinzellada mostren seguidament:*

- El bosc i la natura versus la ciutat: els fills i filles d'en Ben són capaços de caçar fins i tot animals de gran tamany, i parlar diferents llengües, sobreviure en plena natura agreste, però la seva formació es troba en un moment d'impacte quan s'insereixen a la societat urbanita americana: quan un a persona fa un petó a l'altra, quan entres a un supermercat, quan et trobes amb un gratacels pel carrer,...

- El rol del progenitor com a formador: reflexió al voltant de com educar als teus fills ? què és correcte i què és incorrecte ? quins són els teus coneixements i experiències prèvies al respecte ?, com trencar amb allò que no t'agrada?, quin és el rol dels avis?,...

- El concepte de mort d'un personatge proper: la mort no és el darrer estadi d'una persona estimada, perquè mai ens abandonarà del tot, ens resignem a posar un punt i final. Aquest concepte es treballa en aquesta pel·lícula d'una forma molt particular, molt concreta... que afavoreix la reflexió profunda sobre aquest moment de despedida així com del pensament i creences envers el futur.

Quan a més, la persona que mor és la mare, puntal per mantenir l'equilibri relacional entre la família, la situació es complexifica perquè es tracta d'un ésser molt significatiu i amb molta força en el sí de la família, on se situa el punt nuclear de l'afecte i de l'autoritat. En el cas de Ben, la seva fortalesa personal així com del coneixement profund de cadascun dels seus sis fills, farà que tingui força suficient per a tirar endavant, malgrat els seus sogres estiguin totalment en contra. Tots ells viuen una mena de catarsi del dolor davant la presència de la mort, tensada entre la culpabilitat i la decepció.

**- Aprofundir sobre l'aprenentatge que ens provoca a nivell de vida quotidiana i professional**

Certament s'entreveuen diferents temàtiques que provoquen la possibilitat d'aprofundir en la reflexió envers la nostra vida quotidiana i professional.

### C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

#### - **Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)**

Considerem que malgrat es pot visionar en diferents col·lectius, però sobretot pensem que pot ser molt interessant en dos grups concrets:

- aquells que comparteixen edat, i que ho cenyiríem al col·lectiu d'adolescents que en aquesta situació de rebel·lia esdevé necessària la reflexió i el debat davant situacions que els agradaria trencar o bé modificar, ja que no estan d'acord amb la societat en la que els ha tocat viure... però que han de pensar amb fermesa i profunditat els avantatges i inconvenients que suposa aquest trencament, i fins a quin punt ells o elles estan disposats a apostar.
- aquells que comparteixen el fet de ser pares, ja que malgrat no s'està d'acord amb tots els valors i situacions que la societat respecta, cal reflexionar fins a quin punt es pot riscar una família a trencar allò que està socialment acceptat.

...

#### - **Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula)**

- Debatre al voltant dels avantatges i inconvenients de la vida urbana, rural i del trencament amb la societat.
- Investigar sobre el concepte de família al llarg de la història.
- Aprofundir sobre la diversitat del concepte de família en el segle XXI
- Treballar sobre el concepte de mort i el dol, des d'una doble mirada personal i social.
- Aprofundir sobre el concepte de salut i de malaltia, des de diferents vessants
- ...

#### - **Contingut (formació pedagògica, inicial o permanent, que consideres que pot estar relacionada).**

- La vida urbana, rural fora de la societat. Regles i normes.
- El concepte de família en el segle XXI. Realitat avui, aquí i ara. Orígens en la nostra societat. Patriarcat i matriarcat. Conceptes en altres societats diferenciades a nivell geogràfic o bé històric
- La mort i el dol, des d'una doble mirada personal i social. Creences personals i heretades. La mort en la nostra societat i en altres societats. La mort com a negoci.
- La malaltia. Acceptació, seguiment i tancament. El rol dels acompanyants: professionals i familiars. Serveis de què disposem: Seguretat Social, Mútues privades, Assegurances,.....
- ...

#### - **Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)**

- Reflexions individuals sobre temes que provoca aquesta pel·lícula: família, rol de pare i de mare, paper dels avis, mort, alimentació, educació,...





- Debats específics al voltant de temes concrets sorgits d'aquesta pel·lícula (família, rol de pare i de mare, paper dels avis, mort, creences en el més enllà, alimentació, educació i llibertat,...) amb experiències personals i/o properes al respecte
- Taula rodona amb professionals iniciadors de propostes educatives trencadores en la nostra ciutat
- ...

**- Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)**

- Lectures d'articles o bé obres d'autors d'experiències educatives trencadores:
  - Summerhill, el mètode Waldorf,...
  - Rudolf Steiner, Alexander Neill, ..
  - Experiència de l'Escola Nova 21,...


**- Annexos**

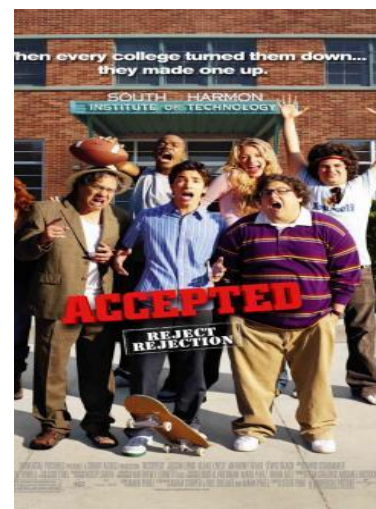
Pel·lícula guanyadora de diferents Premis:

- 2016: Festival de Cannes: Mejor director (Un Certain Regard)
- 2016: Festival de Karlovy Vary: Premio del Público

**Coordinen: Urgell Poch, Àngels Renom, Rosa Alegre i Conxi Reig.**

### FITXA TÈCNICA

- **Títol i títol original: ACCEPTED**
- **Direcció:** Steve Pink
- **Producció:** Tom Shadyac y Michael Bostick
- **Any i país de producció:** 2006.  EEUU
- **Durada:** 90 m.
- **Guió:** Mark Perez, Adam Cooper, Bill Collage (Historia: Mark Perez)
- **Fotografia:** Matthew F. Leonetti
- **Muntatge:** Barney Pilling
- **Música:** David Schommer
- **Intèrprets:** Justin Long, Adam Herschman, Jonah Hill, Blake Lively, Mark Derwin, Columbus Short, Kellan Lutz, Maria Thayer, Anthony Heald, Diora Baird
- **Estrenada a USA:** 18 Agosto 2006.



### **A) OBSERVAR I COMPRENDRE**

#### ***Tema i argument (què)***

L'argument de la pel·lícula qüestiona el sistema universitari amb un missatge, habitualment erroni, consistent en que el camí més segur per aconseguir l'èxit a la vida és estudiar a la Universitat. Tractat en clau de comèdia, la pel·lícula es posa al costat dels joves marginats i freakys que habitualment no hi tenen accés.

Steve Pink debuta en la direcció amb 'Accepted', comèdia protagonitzada por Justin Long. El film deixa entreveure una certa crítica envers el sistema educatiu nord-americà.

Un jove d'Institut descobreix que ha estat rebutjat per totes les Universitats en les que va demanar ingressar. Llavors decideix crear una universitat fictícia per enganyar als seus exigents pares. Quan centenars d'estudiants comencen a inscriure's a aquesta universitat, haurà d'iniciar-la. Així comença el major engany per escolaritzar a tota una legió de cràpules, freakys i inadaptats (FILMAFFINITY)

#### ***Missatge que suggereix (el per què de la pel·lícula)***

La pel·lícula dona a conèixer una realitat del sistema universitari americà i especialment de la situació d'angoixa que pateixen molts joves aspirants a ser



seleccionats per la Universitat que han triat. S'acompanya d'un missatge: el dret de tot jove a escollir la Universitat, eliminant la selecció que deixa fora als més "penjats" moltes vegades sense motius aparents. També ens indica la capacitat i la importància de tenir un objectiu a aconseguir tot i els plantejaments poc convencionals. Els valors de la creativitat, l'ingeni, la superació i el rebuig són altres de les situacions plantejades al guió, en les que es reforça la tesi de la pel·lícula. Totes elles viscudes al límit, molt pròpies de les persones joves i que alguns segur han patit.

***Context, ambients, situacions y societat que descriu (on es porta a terme)***

El grup social on es desenvolupa l'acció és la societat d'EEUU, nivell econòmic elevat, de pertinença familiar excèntrica en alguns casos, i amb factor extrems de caracterologia. Són rellevants els aspectes d'individualitat personal i de relació en el grup.

***Rols, valors, situacions (qui)***

Presenta personalitats i projeccions personals dels joves, per fer front a les exigències familiars a les quals són sotmesos (el que s'espera d'ells), fent incidència en trobar una sortida on el "tot si val" dels protagonistes.

***Estratègies, situacions, simbolismes s'utilitzen (com)***

Presentació d'escenes específiques, bons personatges i un guió construït en base a les regles clàssiques de la estructura, la motivació, els obstacles, i la visió i importància d'internet en la societat, entre d'altres

***So, llum, color, paisatges,....plans cinematogràfics....(llenguatge cinematogràfic)***

Primers plans: diferents tipus de paisatge; fotografies del Campus, música;... etc...

**B) RELACIONAR**

***Escenes rellevants respecta al tema nuclear de la Setmana de Cinema Formatiu***

Alguns dels moments divertits, es troben quan els joves es posen a netejar el immoble que ha de ser la "futura Universitat" un antic centre Psiquiàtric, treuen els mobles i materials vells, esquelets inclosos.

El discurs final del protagonista, davant el tribunal educatiu.

***Relacionar idees o escenes amb aspectes educatius o de formació***

Es necessari que algú ajudi al protagonista a sortir dels problemes que ell mateix provoca. L'amic (Sherman Schrader) es preocupa per ell. És l'únic que realment s'adona de les conseqüències que li comportarà la creació del projecte: Fundar una Universitat. Escolta, protegeix, cuida.

El guió planteja una història basada en els errors del sistema educatiu. Un sistema que ofega la creativitat i les ganes d'aprendre. Una comèdia que parla de la condició humana..

**Reflexionar sobre idees que suggereix per a la formació i relacionar-ho amb lectures o bé altres obres cinematogràfiques viscudes.**

- -Comparació dels diferents personatges de la pel·lícula amb altres de altres films (veure algunes pel·lícules en l'apartat de filmografia.) o webs o altres..... Consideracions: la pel·lícula qüestiona l'ordre establert. També qüestiona un sistema que considera que el camí de l'èxit personal i professional passa per tenir uns estudis universitaris. Un sistema que "produeix" titulats però mancats d'inspiració i creativitat
- la personalitat, els caràcters, l'alt valor social de l'ensenyament superior, les "etiquetes", els comportaments socials, la degradació, la doble moral, els reptes dels joves, l'autoestima,..
- Aprofundir sobre alternatives a l'aprenentatge universitari tradicional, les contradiccions del sistema, el dret a la llibertat d'escollir el que un vol ser, respecte a la vida pròpia i professional.

### C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

#### **Sentit i destinatari**

Per quin col·lectiu consideres que seria adient aquesta pel·lícula?; Per a treballar quins temes?

#### **Objectius**

Amb quin objectiu/s suggereixes utilitzar aquest film en el grup de treball?; Consideres com a objectius formar millor els sentiments, les actituds, els valors amb aquesta pel·lícula?; O bé prioritza la perspectiva sociològica, educativa i d'organització social?

#### **Contingut**

Quins temes es podrien treballar amb el contingut d'aquesta pel·lícula?

Parlar de conceptes com la "superació", "el món universitari" les frustracions,, "la participació activa en l'educació, l'educació en valors, la crítica social, l'ús de les xarxes i de les tecnologies?

Considerar els valors, les actituds, dificultats, els reptes dels joves?

O introduir les relacions entre-generacions?

#### **Metodologia**

Com treballaries la pel·lícula i quines activitats en resultarien (fòrums, debats, activitats prèvies o posteriors)?

#### **Documentació**

Quines lectures, activitats.... consideres que serien les adients per aprofundir l'aprenentatge del tema proposat? Posa exemples.

Com consideres que tracten els mitjans de comunicació al col·lectiu dels joves? I concretament dels joves universitaris?

### Bibliografía sobre el tema

- Correia, S.M (2012) Calidad percibida por docentes y alumnos en la gestión universitaria. Cuadernos de gestión. 12, 1, 107-122..
- ANECA. Informes sobre calidad en las universidades. <http://www.aneca.es/Documentos-y-publicaciones/Informes-sobre-calidad-universitaria>  
<http://www.observatoriuniversitari.org/>
- **La Universidad española en cifras (2014/15)**  
[http://www.crue.org/Documentos%20compartidos/Publicaciones/Universidad%20Espa%C3%B1ola%20en%20cifras/UEC\\_14-15.pdf](http://www.crue.org/Documentos%20compartidos/Publicaciones/Universidad%20Espa%C3%B1ola%20en%20cifras/UEC_14-15.pdf)
- **L'accés obert és el model per a la universitat del segle XXI ?**  
[http://www.ub.edu/web/ub/ca/menu\\_eines/noticies/2012/Entrevistes/Paul-Ayris.html](http://www.ub.edu/web/ub/ca/menu_eines/noticies/2012/Entrevistes/Paul-Ayris.html)

### Filmografia del tema

- American Pie. Pel·lícula estatunidenca dirigida per Paul i Chris Weitz estrenada el 1999
- Animal House. EEUU. dirigida per John Landis, estrenada el 1978
- Universitari – Molto più che amici. Director: Federico Moccia. 2013

### D- QÜESTIONS PER AL DEBAT

- La pel·lícula es un recurs i base de debat en relació als teus estudis i per la teva sortida laboral i professional?
- Què t'aporta personalment?
- Realitat vs. irrealitat: és realista el plantejament que fa la pel·lícula? Què et sembla irreal i per què?
- La societat està preparada per acollir i acceptar experiències educatives alternatives?
- Cadascú té un imaginari dintre seu del projecte de vida i de futur? Aquest té a veure amb els valors i
- expectatives del joves ?
- Reflexiona: Realitat i optimització... una realitat dels joves?

### Algunes opinions de blogs i periodístiques:

#### La universidad puede ser diferente ¿por qué no?

*“Quizá haya que ser un universitario para que de verdadentiendas la idea de la peli. Quiero decir que si no has ido a la universidad o hacemucho que fuistes no te sentiràs identificado con la historia como me pasó a mi. Resulta que cuando la vi yo estaba pasando una mala racha con mi carrera y estaba un poco asqueada del sistema universitario, así que fue ver la peli y pensar ¡yo también quiero eso! Muchagente la ha catalogado de otraestúpida comedia americana más, pero a mi no*



*me lo parece. Realmente es graciosa, Justin Long tiene una buena vena cómica y te partes con sus ocurrencias. Los demás actores tampoco están mal y las risas de la peli no van del tema sexo y borracheras en la fiesta de la piscina, como suelen ser las típicas del género. Simplemente son un grupo de chavales que al ser rechazados de todas las universidades intentan colarle a suspadres que han sido admitidos en una inventada por ellosmismos. La cosa se les va de las manos y empieza a seralgomás que una forma de tener contentos a sus padres, surge una idea alternativa de lo que puede ser la educación y la universidad. Aunque esté en una comedia adolescente esta idea no es superficial en absoluto, sabemos que muchagente se ve presionada por su entorno para hacer una carrera con futuro y que le asegure un trabajo con un buen sueldo, sacrificando en muchas ocasiones lo que de verdad es su pasión, algo que sé por propia experiencia. Por no hablar de que la unversidad está completamente politizada y corrompida en muchos sentidos.*

*El mensaje de la película es que las cosas podrían ser diferentes, que la educación superior no tiene que ser tan rígida y cerrada, hay otras posibilidades. Esto aparte tiene otras connotaciones porque las universidades en Estados Unidos son muy exclusivas y muchísimo más caras que aquí, y algunas son de un auténtico rancio abolengo, como las de las Ivey League (Harvard, Princeton, Yale y demás), las consideradas ocho mejores universidades del país.*

*En resumen es una película agradable, pasas un buen rato y te ríes a carcajadas. Y además se añade que la idea de la historia es buena y diferente a lo que estamos acostumbrados. Así que la considero muy recomendable. Crítica de ITIMAD Zagrilla alta (España) 5.04.2010 en **FilmAffinity***

2.- *Accepted* received mixed reviews from critics. [RottenTomatoes](#) gives the film a rating of 37%, based on 111 reviews, and a critical consensus reading, "Like its characters who aren't able to meet their potential, *Accepted's* inconsistent and ridiculous plot gets annoying, despite a few laughs".<sup>[2]</sup> [Metacritic](#) gives the film a score of 47 out of 100, based on 27 critics, indicating "mixed or average reviews".<sup>[3]</sup> It received 3 out of 5 stars from [All movie](#).<sup>[4]</sup> a Wikipedia.

### 3.-*antonio\_corleonemadrid (España)*

*Detrás de una película de humor se esconde un gran mensaje antisistema*  
22 de octubre de 2012

*Me parece curioso que una película que cuestiona los valores educativos occidentales de tal forma, tenga sólo un 5 y pico de media. Creo que no es una comedia de chistes fáciles y no creo que el objetivo final de Steve Pink sea ese. El mensaje final que nos inspira la trama, los personajes y demás, es la autogestión, el autodidactismo, ir más allá en la comprensión del mundo y saltarse lo establecido para trascender en lo humano. No aceptar mayor jerarquía que la del compromiso de un grupo de forma horizontal, y de tu propio estímulo de voluntad, creando tus propios valores y tu propia forma de vida.*

*Si uno ve la película con un aire de pensamiento crítico, se da cuenta de que es una auténtica Arma de Destrucción Masiva de los dogmas educativos a los que nos enfrentamos cada día y cómo una educación sin jerarquías y sin dogmas es posible. Muy posible. Y necesaria. **En Filmaffyniti***



UNIVERSITAT DE  
BARCELONA



Facultat d'Educació



**Gerark** Alicante (Espanya)

*¡Pero es divertida!*

23 de junio de 2015

*Se debe empezar diciendo que Admitido no es una obra maestra, pero también siendo sinceros, es un film divertido y completamente ameno.*

*El guión no es mala idea, es diferente y me parece raro que no haya tenido secuela, y se debe decir que los personajes están bien creados, porque no es la misma historia de siempre como es casual en este tipo de películas de chico tímido quiero a chica dura y difícil y eso se agradece.*

*Recomiendo este film si quieres pasar un buen rato, repito no será obra maestra, pero para verla en verano y echarte unas risas y cuándo termine decir "ha sido un film agradable" merece la pena ojearlo.*

*Lo mejor: La personalidad de los personajes.*

*Lo peor: Los últimos 10 minutos, demasiado típicos. **En Filmaffyniti***



**Coordinen: Teresa Godall, Sandra Gallardo i Montse González;  
amb la col·laboració de Lídia Esteban.**

### FITXA TÈCNICA

- Títol original: **DOLÇ VERD JAZZ**
- Direcció: Alfredo Hoyuelos i Marc Bonàs
- Producció: Marc Bonàs i Meritxell Bonàs
- Any de producció: Juny del 2014
- Durada: 69 min.
- País: Catalunya- Espanya
- Gènere: Documental
- Guió: M. Bonàs, A. Hoyuelos, M. Bonàs
- Càmeres Comunitats: Jordi Llorens, Marc Bonàs, Noemí Trullols, Ramon Dorado, Júlia Vila.
- Banda sonora original: Krishoo Monthieux
- Protagonistes: Mestres, Infants i Famílies de l'Escola
- Editora: Escola El Martinet i Associació Amics del Martinet



El Martinet, 2014

### **A) OBSERVAR I COMPRENDRE**

#### **- QUÉ (tema i argument)**

L'escola El Martinet sorgeix a la dècada dels 90, arrel de la necessitat de poder disposar de més places al municipi de Ripollet del Vallès, de Barcelona. Un petit grup de professionals, que ja es coneixien de treballar o de trobar-se en cursos de formació; que compartien una gran passió per la formació de mestres i d'infants; que desitjaven aprofundir en el valor d'un mestre ric en coneixements i coneixements actuals; i, que volien una escola pública, varen iniciar que tanca un nou cicle vital celebrant una dècada i fent visible el seu dia a dia, el seu projecte de projectes amb aquest documental.

El documental es un conjunt de veus que ens parlen d'aquests primers deu anys d'història de l'escola. De la mà d'una mestra, d'un pare que te dos fills a l'escola i d'una nena de 11 anys, el documental ens mostra com viuen tres comunitats de l'escola: La comunitat dels petits, la comunitat dels mitjans i la dels grans.

Les entrevistes i relats, ajuden a comprendre i a sentir com aprendre i com viuen la quotidianitat a l'escola, els projectes i quines possibilitats l'escola representa per als infants, i als adults que hi conviuen. El seu passat, el seu present i el futur d'ells.

Entenem que és una oportunitat per viure i respirar alguna de les moltes coses bones que passen dins l'escola El Martinet.



**- PER QUÉ (missatge que suggereix, exaltació o crítica de valors personals o socials)**

L'Escola CEIP El Martinet, obra regularment les seves portes perquè altres mestres i professionals o famílies interessades ho puguin gaudir. De tota manera l'escola no només és l'edifici i la manera com està tot organitzat sinó també, i sobretot, la manera com s'hi viu a dins i com la veuen els diferents agents educatius.

Creiem que aquest documental dona veu als infants per a què els que valorem i estimem l'escola puguem veure realment que pot haver més pau, benestar plaer i iniciativa si l'escola busca les maneres possibles on l'infant pugui sentir que poden disposar de la confiança dels adults i també on els adults es preguessin seriosament l'ofici d'aprendre i buscar noves mirades i maneres d'entendre l'educació i l'acompanyament dels infants i del seu aprenentatge

Els protagonistes són els infants, els espais, els adults i també els càmeres que graven escenes quotidianes. Cal estar obert a captar la bellesa estètica, l'art i les formes d'acció i d'exploració creatives que infants i mestres continuament es posen el repte de crear.

Finalment, ens sembla que aquest documental convida l'espectador a trencar els propis esquemes, dubtes i pors que no ajuden a poder somiar l'escola infantil i primària que tots i cadascun de nosaltres necessitem i potser voldríem.

**- ON (context, ambient, situacions i societat que descriu)**

Des d'un barri gens cèntric de Ripollet, una zona industrial poc acollidora per pensar en infants, l'escola es tanca per a fer-hi un jardí i s'obre el barri i a la natura per recuperar la confiança en l'ésser. Els infants, de manera lliure, entren i surten dels espais de cada comunitat o van a l'exterior de l'edifici, al jardí, per aprendre, per estar. La comunitat dels mitjans, per exemple, cada més, durant una setmana, cada dia surten a un mateix espai natural que esdevé finalment familiar. Si aprendre és aprendre a saber posar els reptes i ser sensible a captar en el nostre entorn allò que desvetlli els nostres propis interessos, entenem que l'escola és veritablement un lloc d'aprenentatge i de vida.

Els escenaris de l'escola son molt variats. Tan variats que un podria pensar que es una escola especialment gran. Més gran que la resta d'escoles públiques, però no és així. Malgrat que la sensació d'espai i de llibertat de moviments, sense pressa, sense aglomeracions, amb propostes molt ben preparades, convida a pensar en gran, tant les aules com els passadissos estan pensades de manera diferent, on les portes són obertes o inexistentes.

**- QUI (personatges: rols, valors, situacions en les que es troben)**

Montserrat Navarro, Meritxell Bonàs, i tot un reguitzell de mestres, famílies, inspectors, pedagog, i infants mostren com es viu a l'escola i què hi ha darrera d'aquesta manera seva, particular de fer.

**- COM (estratègies, situacions, simbolismes que s'utilitzen)**

- Explicant breument la història.
- El documental s'explica sol. Les imatges, les mirades dels adults i dels infants, la mirada d'allò que estem mirant per part de la Meritxell Bonàs, ens ajuda a

veure el que veiem. Ajuda a comprendre que el projecte es basa en la necessitat de reflexionar sobre les mirades diferents, des de diferents alçades, punts de vista i cultures diferents.

- Cal deixar-nos ser espectadors d'una història particular, d'una petita bogeria vàlida, sana i educativa
- Totes les situacions tenen elements d'espontaneïtat, de recerca. En gairebé totes les propostes un es pot equivocar i les que no, demanen processos llargs, planificats, com la decoració d'una paret d'un lavabo.
- En tot hi ha un perquè acompanyant la confiança.
- Cal veure si es pot captar el valor de donar temps i pensar si estem oberts a gaudir, a mirar el documental i intentar sentir què ens arriba o toca i deixar temps per a què les sensacions rebudes reposin en nosaltres. Gaudir i deixar tranquil·la la nostra ment.
- Es un documental que mostra i ni qüestiona ni vol qüestionar a ningú.
- Allò que generi en l'espectador potser tindrà a veure en com internament amb un grau més important o menor, veiem el document des d'allò que sabem de què es una escola i no des d'allò que podem veure i sentir.

#### **- LLENGUATGE CINEMATogrÀFIC (so, llum, colors, paisatges, llenguatge simbòlic i plans cinematogràfics, contrastos)**

El llenguatge cinematogràfic que es va desenvolupant al llarg d'aquest documental és interessant. S'utilitza sovint canvis de "plans cinematogràfics" destacant sobretot els primer plans, alguns plans zenitals i els plans americans per a les entrevistes personals.

Destacar el poc ús de la música però la força i la significació que aquesta pot tenir.

## **B) RELACIONAR**

1. La pròpia experiència i el propi imaginari d'escola que tenen els espectadors amb el que tenen els infants, mestres famílies i altres professionals de fora i de dins del centre.
2. Una anècdota observada al documental i una anècdota personal viscuda (ja sigui de quan érem petits o com a grans o com a estudiants en pràctiques (tant fora com dins de l'escola).
3. Reflexionar sobre les idees que extraiem per a la nostra pròpia formació.
4. Aprofundir sobre l'aprenentatge per contextos on el projecte està en l'espai, en les relacions i sobretot en cada infant que se sent implicat.
  - Relacionar vivències observades amb vivències personals
  - Buscar si hi ha mecanismes de defensa que no ens permeten el trencament amb idees prèvies.
  - El valor de la constància i de la iniciativa professional relacionada amb la cultura dels infants i no la que nosaltres hem preparats per a ells.
  - La importància de la lectura, del valor del pensar per sí mateix, de seguir els altres com una font de plaer i aprenentatge.



### C) APLICAR A NIVELL DIDÀCTIC

#### - **Sentit i destinataris (transferència a nivell formatiu)**

- Mestres, familiars, infants, i sobretot l'administració i els polítics per a què vegin el canvi necessari i sobretot el suport necessari que cal que els projectes escolars ben pensats i coherents, han de tenir
- A cada persona interessada en l'estètica, el joc i en la necessitat d'una altra cultura de fer i d'estar a l'escola d'infants.
- Famílies (amb fills petits o fills més grans) Per a què afinin la relació o la distància que hi ha entre allò que voldrien i allò que és possible si hi haguessin equips professionals ben preparats i valents que volguessin apostar per el desenvolupament lliure, l'aprenentatge autònom i sobretot el benestar dels infants, de les famílies i dels mestres.

#### - **Objectius (quins objectius de formació suggereixes i què es podria aconseguir aprofundint en la visió i treball sobre aquesta pel·lícula)**

- Reflexionar sobre les expectatives que ens suggereixen les escoles que valoren el joc lliure com a base d'aprenentatge autònom, lliure i sobretot entre iguals
- Identificar aquelles parts de la pel·lícula que ens connecten amb nosaltres mateixos i mateixes
- Pensar sobre la importància que té la convivència dels infants entre ells sense un adult que ho condicioni .
- Debatre sobre el rol de l'adult i dels professionals dins de l'escola. Com acompanyar l'infant?
- Construir un ideari, un somni de com volem l'escola per als infants, per a nosaltres com a adults professionals i per a la nostra societat.
- Identificar el valor de la documentació pedagògica i el rigor de transmetre allò que realment passes a les escoles.

#### - **Contingut (formació pedagògica, inicia i permanent, que consideres que pot estar relacionada).**

- El valor de la iniciativa de l'infant
- El valor de les comunitats escolars i el trencament amb grups d'edat, per nivells.
- El valor de la mestra de saber construir contextos d'aprenentatge
- L'observació dels processos dels infants
- L'art, l'estètica i la ètica en educació
- El valor del documental com a eina educativa per exposar un projecte.



**- Metodologia (quines estratègies didàctiques plantejaries per a assolir els objectius d'aprenentatge)**

- Debat a classe sobre l'escola i el projecte que la identifica i la compromet  
Elaborar un diccionari de valors relacionats amb educació emocional que es mostren directament o indirecta, a través d'aquesta pel·lícula
- Debatre en petit grups el rol dels diferents membres de la comunitat d'aprenentatge i com donar confiança als infants per a fer i per a prendre
- Escriure un diari reflexiu personal al llarg d'un període concret, i reflexionar sobre el creixement personal i el compromís amb la infància i amb la manera com ens agradaria i ens agrada aprendre i que altres aprenguin

**- Documentació (documents o bé lectures de suport per a aprofundir a nivell d'aprenentatge)**

- Llibres:  
Comunitat de petits de El Martinet. (2015). *T'estimo però no ho sé escriure*. Ripollet, Amics del Martinet.  
El Martinet (2014): *Tot esdevé petit i gran alhora. Eixos del projecte de El Martinet*.: Ripollet, El Martinet,  
El Martinet (2010) *Les veus. Relats del Martinet*. Ripollet, EL Martinet  
Bonàs, M. I al. (2007). *Entramados*. Barcelona, Graó  
Bonàs, M i alt. (2012). *A fora*. Ripollet, El Martinet